

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Галина Ліщинська–Кравець, Надія Кузан

МИСТЕЦВО В'ЯЗАННЯ
Навчально методичний посібник

ДРОГОБИЧ, 2010

УДК

ББК

Л –

Ліщинська-Кравець Г., Кузан Н. Мистецтво в'язання: [навч.-метод. посіб. для студ. інженерно-пед. фак.] – Дрогобич: РВВ ДДПУ, 2010. – 110 с.

Навчальний посібник „Мистецтво в'язання” розроблено відповідно до програми навчальної дисципліни „Практикум з художньої обробки матеріалів”, для студентів спеціальності 6.010100 „Професійне навчання” та програми „Практикум у навчальних майстернях” для студентів спеціальності 6.010103 „ПМСО. Трудове навчання”.

У посібнику представлені методичні вказівки до виконання практичних робіт з модулів „В'язання гачком” та „В'язання спицями”. Посібник містить короткі теоретичні відомості, завдання до практичної та самостійної робіт, а також питання для самоконтролю.

Методичний посібник призначений для викладачів і студентів педагогічних вищих навчальних закладів і може бути корисним учителям трудового навчання і керівникам художньо-прикладних гуртків.

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № ____ від _____.01.2010 р).

Відповідальний за випуск:

Рецензенти: Костів В.І. – канд. пед. наук, директор НДЦ „Педагогіка і психологія вищої школи” Інституту вищої освіти АПН України і Прикарпатського Національного університету імені Василя Стефаника.

Мельник Г.М. – канд. пед. наук, доцент, кафедри методики трудового і професійного навчання та декоративно-ужиткового мистецтва (Дрогобицький державний педагогічний університету ім. Івана Франка)

Головний редактор: Ірина Невмержицька

ЗМІСТ

Передмова

4

Загальні вказівки до організації практичних робіт.....

**Методичні вказівки до виконання практичних робіт з
в'язання гачком**

**Практична робота №1. В'язання гачком. Інструменти та
матеріали для роботи. В'язання елементів.**

Практична робота № 2. Обробка зрізу тканини мереживом.

Практична робота № 3. Філейне в'язання.

**Практична робота № 4. Поздовжнє і поперечне мережива. В'язання
по колу.**

Практична робота № 5. Мотиви і їх з'єднання.

Практична робота № 6. В'язання на вилці.

Практична робота № 7 В'язання довгим гачком.

**3.Методичні вказівки до виконання практичних робіт з
в'язання спицями.**

**Практична робота №1 В'язання спицями основних елементів та їх
умовні позначення.**

Практична робота №2. В'язання спицями за схемами.

**Практична робота №3. Виконання рельєфних, плоских, ажурних
узорів.**

Практична робота № 4. Способи виконання багатоколірного орнаменту. Вишивка на панчішному в'язанні.

Практична робота №5. В'язання зразків з убавлянням та прибавлянням петель.

Практична робота №6. В'язання шкарпеток п'ятьма спицями. Опорядження готового виробу.

Практична робота №7. Побудова креслення викрійки основи жакету з вшивним рукавом.

Практична робота № 8 Розрахунок кількості петель. В'язання пройми.

Практична робота № 9.В'язання горловини і лінії плеча.

Практична робота № 10. В'язання рукава.

Практична робота № 11.Шви для з'єднання деталей. Обробка горловини.

Література.

Передмова

Відродження України неможливе без пробудження національної самосвідомості української молоді. Кожна молода людина повинна усвідомлювати себе як частину народу, співвідносити свою діяльність з інтересами нації. Формування цієї інтегральної риси особистості сучасної молодої людини можливе засобами звичаїв, обрядів та художніх традицій декоративно-ужиткового мистецтва.

Особливої актуальності сьогодні набувають такі завдання, як розвиток у молоді творчого мислення, ініціативи, розуміння краси народного мистецтва. Власне на заняттях з дисциплін „Практикум у навчальних майстернях” та „Практикум з художньої обробки матеріалів” при вивченні модулів “В’язання гачком” та „В’язання спицями” є необмежені можливості розв’язати ці завдання.

Художні традиції в’язання, що виникли у давні часи, завжди виконували важливу педагогічну функцію, зокрема, сприяли вихованню у молоді високо духовності, старанності, чесності, а також формуванню трудових навичок і вмінь. Поглиблене вивчення мистецтва в’язання сприяє розвитку технічної творчості і конструкторських здібностей; відчуття залежності елементів зображення, конструкції, пов’язаних між собою логічним зв’язком, предметної і понятійно-образного мислення, різних видів пам’яті, уяви, фантазії; вихованню естетичної культури й художнього смаку; формуванню національної самосвідомості, морально-вольових якостей, культури праці.

Посібник містить велику кількість рисунків, таблиць, які знайомлять з технологічною послідовністю виготовлення в’язаних виробів. Користуючись даним посібником, студенти зможуть самостійно засвоїти прийоми роботи з технології виготовлення в’язаних виробів.

1. Загальні вказівки до організації практичних робіт

Методичні вказівки до проведення практичних робіт розроблені відповідно до робочих програм навчальних дисциплін: „Практикум з художньої обробки матеріалів та “Практикум у навчальних майстернях”. Практичні роботи є важливою складовою всього комплексу підготовки студентів, і відіграють значну роль у засвоєнні та закріпленні теоретичного матеріалу, а також виховують творче ставлення до праці, формують стійкі знання, спеціальні уміння та навички художньої обробки текстильних матеріалів

Організація практичних робіт. Кожна практична робота подана за наступною структурою: тема; мета роботи; обладнання, інструменти та матеріали; основні поняття; короткі теоретичні відомості; хід роботи; завдання для самостійної роботи; питання для самоконтролю.

Перед виконанням кожної роботи студент повинен опрацювати теоретичний матеріал відповідної теми, ознайомитись з ходом виконання роботи. На початку заняття необхідно проводити інструктажі (вступний, поточний та заключний), спрямовані на осмислення студентами об'єктів праці, трудових процесів та засобів праці, формування раціональних прийомів виконання робіт. До кожної практичної роботи студентам пропонуються завдання які він повинен виконати.

Практичні роботи повинні викликати зацікавленість у студентів, сприяти розвитку в них самостійного мислення, любові до обраної професії вчителя трудового навчання.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З В'ЯЗАННЯ ГАЧКОМ

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1

В'язання гачком. Інструменти та матеріали для роботи.

В'язання елементів

Мета: ознайомити студентів з інструментами та матеріалами для в'язання гачком, будовою гачка; навчити підбирати гачок і пряжу для в'язання, виконувати елементи в'язання, записувати умовні позначення; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір гачків для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та іншої друкованої джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: гачок, нитки, ножиці.

Основні поняття: номер гачка, його будова, елемент в'язання, умовне позначення.

Короткі теоретичні відомості

В'язане полотно буває гладким і візерунчастим. Гладке полотно однорідне, його рисунок являє собою одне і теж поєднання стовпчиків і петель, що повторюються. Візерунчасте являє собою визначене поєднання стовпчиків і петель різних видів. Візерунки бувають щільні, рельєфні, ажурні, змішані та орнаментальні. Але яким би не був складним візерунок, якими б не були великими розміри в'язаного полотна, в будь-якому візерунку можна виділити постійну частину, яка весь час повторюється. Вона називається рапортом. Його можна зобразити схематично, користуючись умовними зображеннями. Схематичне

зображення доповнює текстова частина – запис. Якщо візерунок крім рапорту має ще й частину, яка не повторюється, то рапорт виділяється знаком *(початок і кінець).

Гачок складається з стержня – 1, головки – 2 і борідки – 3 (Рис 1).

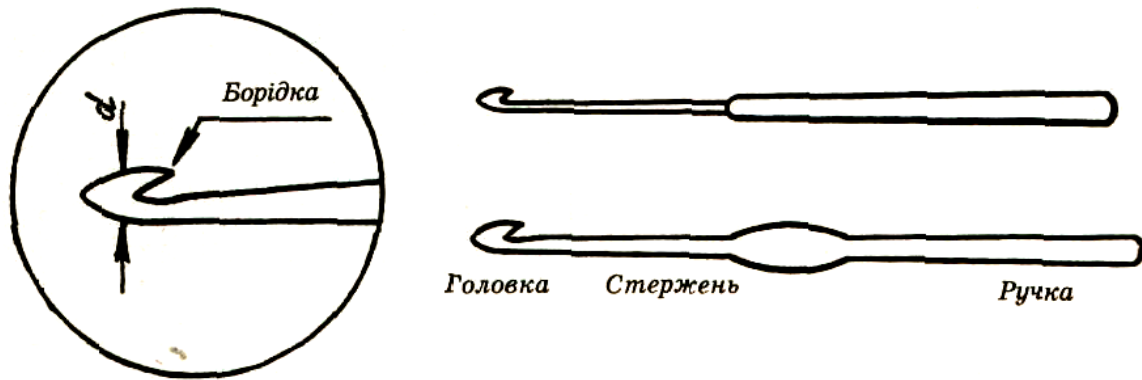

Рис.1. Будова гачка

Гачки підбирають за товщиною ниток або по узору. В'язання грубим гачком і тонкими нитками дає дуже рихлу і нерівну по затяжці в'язку. Навпаки, в'язання тонким гачком і грубими нитками робить полотно дуже щільним, нееластичним. Правильно підібраний гачок повинен бути в 2-2,5 рази товстіший за нитку.

Гачки розділяють за розмірами в залежності від того, який в них діаметр. Тим, хто хоче добре освоїти різні види в'язання, необхідно мати набір гачків різної товщини.

Узори записують текстом або умовними позначеннями. Текстом узори записують по рядах з назвами елементів, які виконують, і читають зверху донизу. У текстовому записі часто зустрічаються значки *. Це означає, що частину запису узору, розміщену між цими знаками, треба повторити по ряду, причому частини узору, записані до і після цих значків, повторюють тільки один раз.

У тексті часто зустрічаються такі вказівки:

– пров'язати в основі петель підйому чи повороту – це означає, що наступний елемент пров'язується в першу петлю повороту або підйому;

– пров'язати три стовпчики через один або два стовпчики через дві повітряні петлі і т. д. – значить, що між стовпчиками слід пров'язати вказану кількість петель.

Зразок текстового запису узору

Прийоми в'язання: повітряні петлі, стовпчики без накиду, стовпчики з накидом у два або три прийоми, черепашки із семи стовпчиків з накидом у два або три прийоми (залежно від товщини пряжі).

0-й ряд – ланцюжок-основа з петель, кількість яких кратна 7 плюс 2 для краю.

1-й ряд – 3 петлі повороту *, пропускають три петлі ланцюжка, а в 4-ту пров'язують черепашку, знову пропускають три петлі ланцюжка, а в 4-ту пров'язують стовпчик без накиду *. У кінці ряду пров'язують 1 стовпчик без накиду (виконують ниткою теракотового кольору).

2-й ряд – 3 петлі повороту, їх пров'язують 2-а нитками (оранжева і теракотова, з'єднані разом), потім відокремлюють нитку теракотового кольору і в'язку продовжують ниткою оранжевого кольору. У стовпчик без накиду пров'язують 3 стовпчики черепашки, * 1 стовпчик без накиду пров'язують у 4-тий стовпчик черепашки нижнього ряду і черепашку в стовпчик без накиду нижнього ряду *. У кінці ряду пров'язують 1 стовпчик без накиду в 4-тий стовпчик черепашки і 4 стовпчики черепашки в останній стовпчик ряду.

У роботі повторюють пров'язування першого і другого рядів, чергуючи колір нитки. Для зручності та компактності записів узорів для в'язання гачком широко використовуються схематичні записи, які базуються на використанні умовних позначень основних елементів в'язання. Схеми складаються з умовних позначень, які строго повторюють

контур узору і наочно показують взаємозв'язок між окремими його елементами. Узор, записаний умовними знаками, називають *схемою*.

У сучасній літературі з в'язання подаються умовні позначення петель, але автори посібників не дотримуються єдиної символіки, що для початківця створює додаткові труднощі під час “читання” малюнків.

Умовні позначення – це графічне зображення узору, яке називають схемою, або рапортом узору. Ряди записують знизу вгору, непарні ряди (по непарних цифрах) читають зліва направо, а парні (по парних цифрах) – справа наліво (рис 2).

Умовні позначення, що зустрічаються у літературі	
○ — ● ◐	повітряна петля
•	петля підйому, повороту
— + ∩	півстопчик
1 ♀	півстопчик з накидом
z ▼ —	з'єднувальний стовпчик
+ 1 ▽ × ◐	стовпчик без накиду
♀ ▽	стовпчик без накиду з повітряною петлею
┘ ┘	стовпчик без накиду за задню дужку
1 0	стовпчик з накидом в один прийом
↑ ↑ ♀	стовпчик з накидом у два прийоми
⦿	стовпчик з накидом у три прийоми
⦿ ⦿ 0 ⦿ ⦿	стовпчик з двома накидами
0	стовпчик з накидом і повітряною петлею
5	лицьовий стовпчик з накидом (рельєфний)
┘	виворотний стовпчик з накидом (рельєфний)
⋈	кілька стовпчиків з однією вершиною
0 0 0 ⋈	пишний стовпчик
▼ ♀	піко

Рис.2. Умовні позначення основних елементів в'язання гачком

Зразок схематичного запису узору

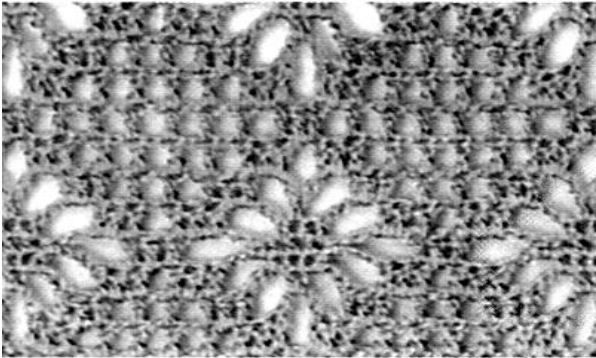
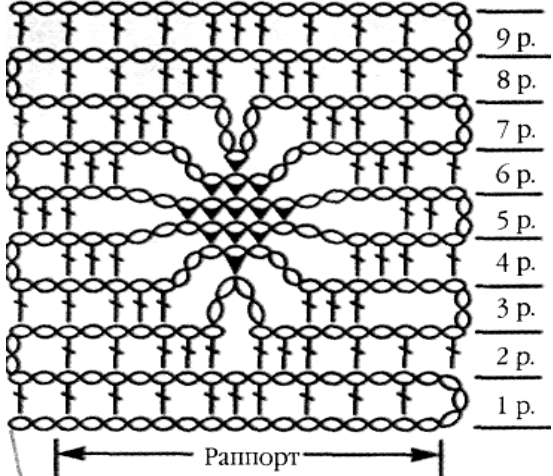
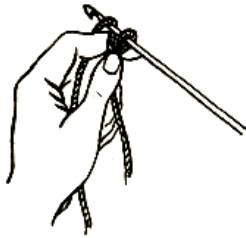
Зразок узору	Схема узору
	

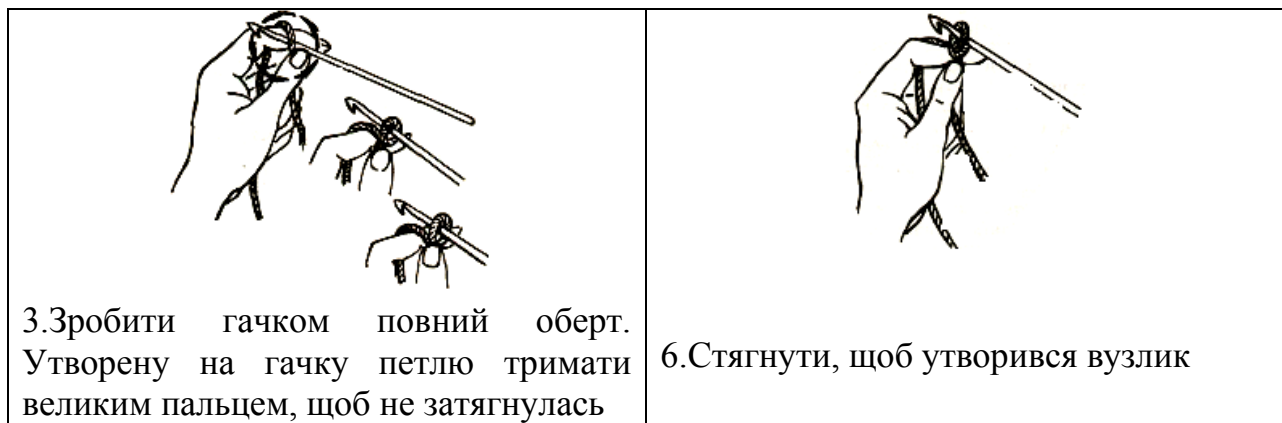
Рис. 3. Схематичний запис узору, в'язаного гачком

Хід роботи

Завдання 1. Ознайомитися з технікою виконання першої петлі, робочим положенням рук, гачка, нитки.

Інструкційна карта 1. В'язання першої петлі

 1. Нитку перекинути через вказівний палець і притиснути великим	 4. Захопити гачком нитку з вказівного пальця
 2. Гачок підвести під нитку на вказівному пальці	 5. Протягнути захоплену нитку через петлю на гачку

Завдання 2. Виконати основні елементи в'язання на ланцюжку завдовжки 15см:

а) **ланцюжок.** На гачку виконати першу петлю. Утримуючи гачок у ній, виконати накид, протягнути його через першу петлю. Наступні операції виконувати аналогічно.

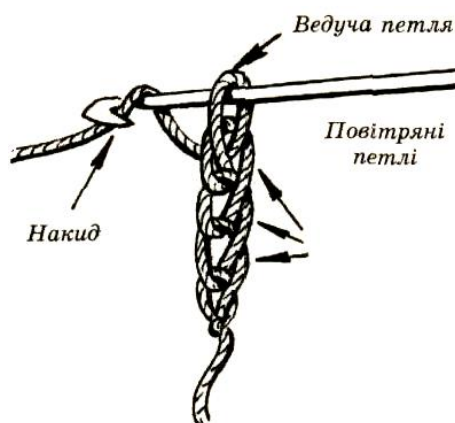

Рис. 4. В'язання ланцюжка

б) **півстовпчик.** Зв'язати ланцюжок. Гачок ввести у третю петлю (рахують від ведучої петлі), захопити робочу нитку (виконати накид), протягнути її через петлю ланцюжка і ведучу петлю. Отримують півстовпчик (рис.5.). Далі все повторюють, вводячи гачок у наступну петлю ланцюжка.

Рис. 5. Виконання півстовпчика

в) **півстовпчик з накидом**. Пров'язати ланцюжок. У кінці зробити накид. Ввести гачок у третю петлю ланцюжка, зробити накид і протягнути його через петлю ланцюжка. Знову зробити накид і протягнути через дві петлі і накид, які знаходяться на гачку. Повторити всі прийоми, починаючи з накиду, на наступній петлі.

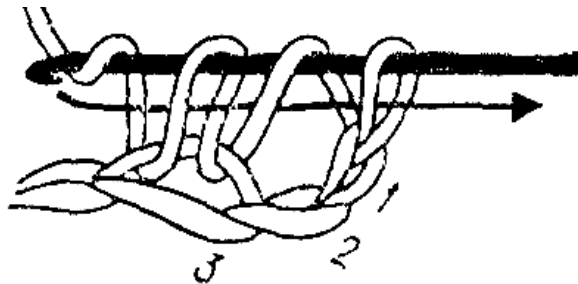

Рис. 6. Виконання півстовпчика з накидом

г) **стовпчик без накиду**. Гачок ввести у третю петлю ланцюжка, зробити накид і протягнути його через петлю ланцюжка. Знову зробити накид і протягнути його через обидві петлі на гачку. В'язучи далі, все повторити на наступній петлі ланцюжка. Після закінчення ряду в'язання повернути. Щоб краї в'язаного полотна не стягувалися й усі ряди були однакової висоти, на початку ряду завжди пров'язують одну або кілька повітряних петель. Їх називають петлями підйому. Кількість петель підйому залежить від висоти ряду. При в'язанні рядів стовпчиками без накиду гачок вводять під обидві нитки петля основи.

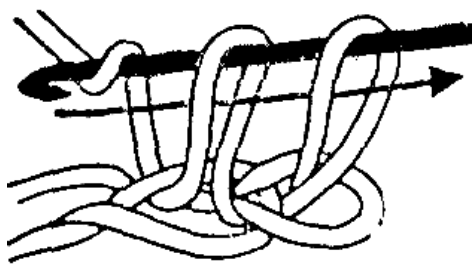

Рис. 7 . В'язання стовпчика без накиду

д) **стовпчик з накидом**. Пров'язати ланцюжок, зробити накид.

Гачок із ведучою петлею і накидом ввести у четверту петлю і протягнути через неї петлю з робочої нитки. Знову зробити накид, протягнути його через петлю і накид. Ще раз зробити накид і протягнути його через дві петлі на гачку. Далі в'яжуть так само на наступній петлі ланцюжка (рис. 8).

Рис. 8. Виконання стовпчик з накидом

е) **стовпчик з двома накидами, пров'язаний у два прийоми** (рис.

9). Виконують 2 накиди (1 і 2), вводять гачок у петлю ланцюжка нижнього ряду і витягають петлю. Пров'язують цю петлю і 1 накид (рис. 9, а) – перший прийом, потім всі інші петлі й накид, що знаходяться на гачку (рис. 9, б) – другий прийом.

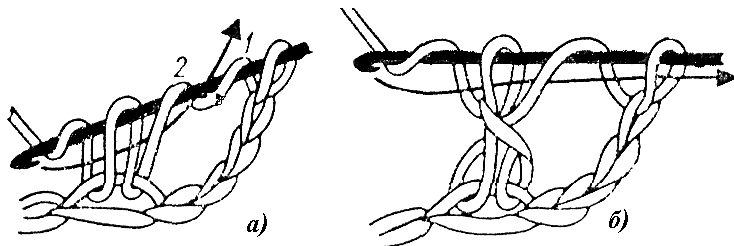
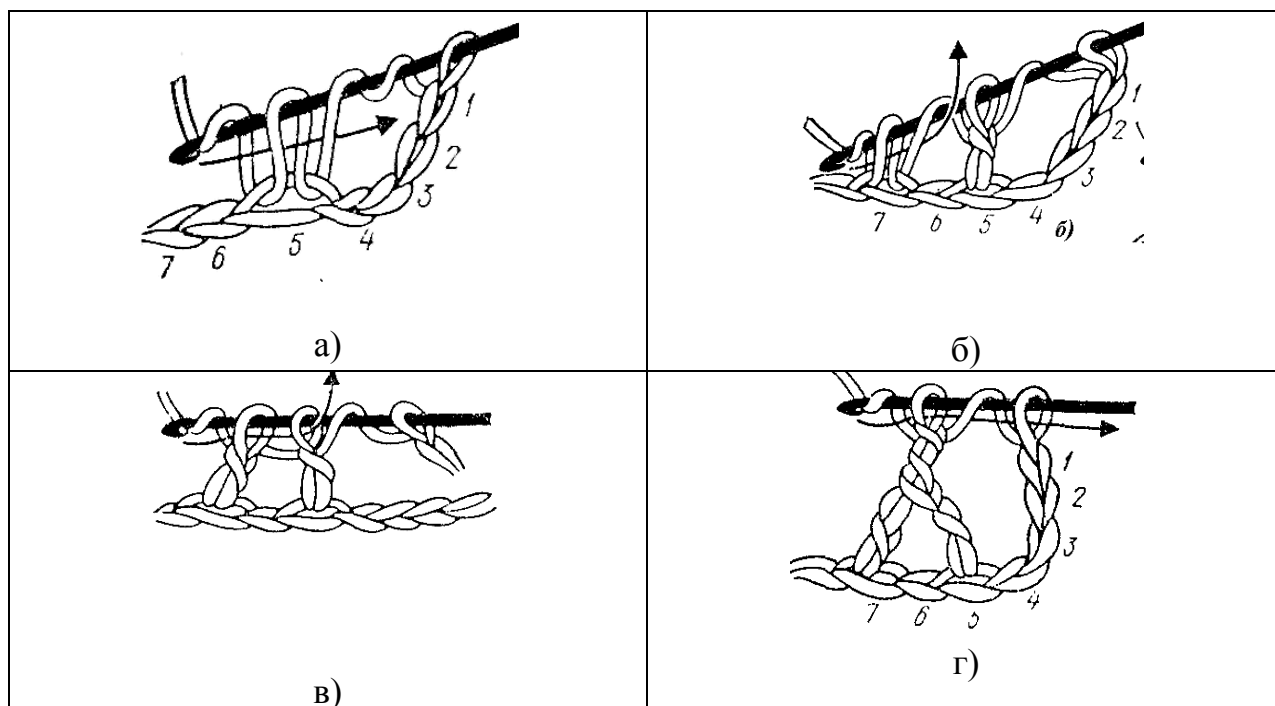

Рис. 9. В'язання стовпчика з двома накидами

є) **стовпчик на двох ніжках** (рис. 10). Виконати 2 накиди, гачок ввести в п'яту петлю ланцюжка – основи, витягнути петлю, пров'язати її та 1 накид (рис. 10, а). Виконують новий накид, пропускають 1 петлю в ланцюжку – основі (6), у наступну петлю (7) вводять гачок і витягають петлю, пров'язують її разом з накидом (рис. 10,б). У результаті на гачку знаходиться ведуча петля, накид, 2 петлі від пров'язування ніжок (рис. 10, в). Пров'язують попарно спочатку ці 2 петлі, потім петлю та накид, потім останні 2 петлі (рис. 10, г).

ж) **пишний стовпчик** (рис. 11). Виконують накид, вводять гачок у петлю нижнього ряду й витягають петлю заввишки 0,5 – 1см, знову роблять накид і витягають петлю з тієї ж петлі нижнього ряду. Таких витягнутих петель виконують 3 – 7. Усі вони мають бути однакової висоти. Пишність стовпчика залежить від кількості витягнутих петель і накидів між ними. Далі робочу нитку протягують через усі петлі й накиди, що знаходяться на гачку (без ведучої петлі), а для закріплення пишного стовпчика в його вершині пров'язують петлю, що утворилася від попереднього пров'язування, разом з ведучою петлею.

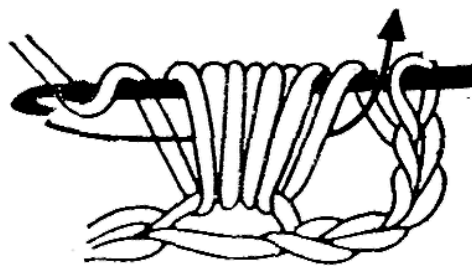

Рис. 11. В'язання пишного стовпчика

з) **опуклий стовпчик** (рис. 12). При пров'язуванні цього стовпчика гачок вводять не в петлі нижнього ряду, а за стовпчик нижнього ряду з лицьового боку на виворітний в обхват нижнього стовпчика. Захопивши робочу нитку, пров'язують стовпчик з накидом у два прийоми.

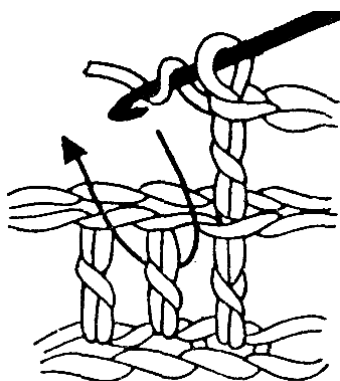

Рис. 12. Стовпчик з накидом, пров'язаний спереду полотна (опуклий стовпчик).

и) **увігнутий стовпчик** (рис. 13) пров'язують так само, як опуклий, але гачок вводять з вивороту на лицьовий бік в обхват нижнього стовпчика. Як опуклий, так і увігнутий стовпчики в'яжуть лише по лицьовому боці виробу.

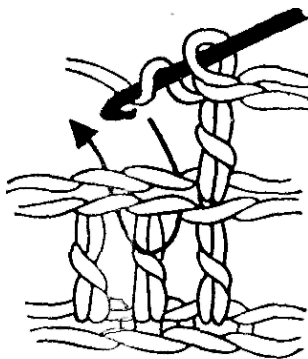

Рис. 13. Стовпчик з накидом, пров'язаний ззаду полотна (увігнутий
стовпчик)

і) **стовпчики зі спільною (однією) вершиною** (рис. 14). У більшості випадків зі спільною вершиною в'яжуть стовпчики з накидами в два або три прийоми. Спочатку для всіх стовпчиків пров'язують лише перший прийом (якщо стовпчики в'яжуть у два прийоми) або тільки перший і другий прийоми (якщо стовпчики в'яжуть у три прийоми). Після того, як у цих стовпчиках залишатиметься пров'язати останній прийом, усі петлі, крім ведучої, пров'язують разом (рис. 14, а). Петлю, що утворилася, пров'язують разом з ведучою петлею. Таким чином, усі стовпчики матимуть спільну вершину (рис. 14, б).

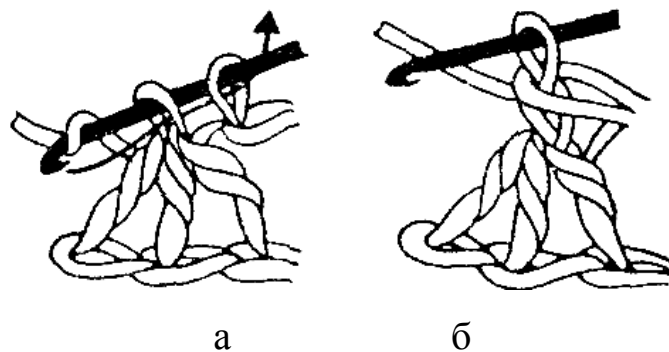

Рис. 14. В'язання декількох стовпчиків із спільною вершиною

Завдання 3. Записати умовні позначення, прочитати схеми, виконати зразки узорів завдовжки 15см.

№ з/п	Назва узору	Схема узору
	Орнамент із стовпчиків без накиду	<pre> + + + + + + + + + + + + + 5р o + 3р o + 1р o o o o o o o o o o o o o o </pre>

	Орнамент із стовпчиків з двома накидами	
	Орнамент із стовпчиків з накидом і повітряних петель (дужок)	

Завдання для самостійної роботи: виконати зразки елементів в'язання гачком: стовпчик з двома накидами, пишний стовпчик, піко, дужки.

Питання для самоконтролю:

1. З яких частин складається гачок?
2. Яке положення рук при роботі гачком?
3. Яких правил безпечної праці слід дотримуватися під час роботи гачком?
4. Які елементи в'язання гачком ви знаєте?
5. Як під час в'язання гачком враховується висота ряду?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

Обробка зрізу тканини мереживом

Мета: ознайомити студентів із способами оформлення краю виробу за допомогою гачка; навчити підбирати гачок і нитки для в'язання, виконувати стовпчик без накиду на тканині, в'язати мережива, добирати схеми та записувати умовні позначення; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки носовичків, комірців, закладок, набір гачків для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: гачок, нитки, ножиці, клаптики полотна різної форми та розміру.

Основні поняття: схема в'язання, умовні позначення.

Короткі теоретичні відомості

Як відомо існує багато способів декоративного оформлення країв будь-яких виробів: шляхом підгину вручну чи на швейній машині, з допомогою вишивки, шляхом пришивання тасьми, мережива тощо. Існує спосіб оформлення краю виробу з допомогою гачка. Широкого розповсюдження набуло оформлення краю виробів в'язаним мереживом у дитячому одязі, виготовленні жіночих носовичків, косинок, шарфів.

Добираючи різноманітні орнаменти, можна таким способом оздобити носовичок, закладку для книжки, серветку, вироби одягового призначення тощо. Особливістю обробки краю виробу гачком є те, що спершу краї тканини обв'язують стовпчиками без накиду, а вже на основі їх виготовляють мереживний край.

Важливо правильно розрахувати розміщення орнаменту, оскільки кути виробу виготовляються за спеціально розробленими схемами, які взаємозв'язані з основним орнаментом для обв'язування сторін виробу.

Хід роботи

Завдання 1. Підібрати орнаменти для оформлення краю носовичка.

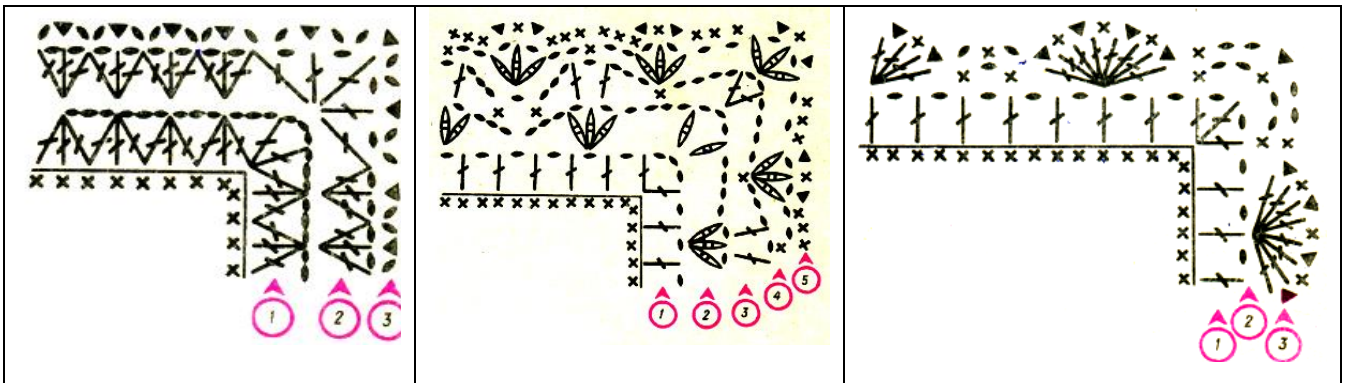

Рис.1. Зразки орнаментів для оформлення краю носовичка

Завдання 2. Підготувати носовичок до обв'язування.

У квадратному носовичку через 0,5см і 1см від краю з усіх чотирьох сторін висмикнути по одній нитці з тканини. На першій нитці виконати підгин тканини.

Завдання 3. Обв'язати зрізи носовичка стовпчиками без накиду.

№ з/п	Послідовність виконання	Графічне зображення
1	Вколоти гачок у тканину з лицевого боку (рядок висмикнутих ниток), захопити робочу нитку, протягнути її на лицевий бік роботи.	
2	Захопити гачком робочу нитку, протягнути через петлі, що утворилися на гачку. Пров'язувати стовпчики без накиду через 2 – 4мм.	
3	На куті носовичка 3 – 5 стовпчиків пров'язати в одну точку.	

Рис. 2. Оформлення зрізу тканини стовпчиками без накиду

Завдання 4. Оздобити носовичок обраним мереживом.

Узор мережива починають в'язати від кута носовичка. У кожному ряду з'єднують останній стовпчик з петлею підйому півстовпчиком.

Завдання для самостійної роботи: виготовити комірець з тканини та оформити його край мереживом.

Питання для самоконтролю:

1. Які елементи в'язання гачком використовуються для виконання першого ряду під час оформлення краю виробу?
2. Чи є спеціальні схеми для краю виробу? У чому їх особливість?
3. Як оформити кут носовичка?
4. Краї яких виробів можна оформляти мереживом, виконаним гачком?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

Філейне в'язання

Мета: ознайомити студентів із способами в'язання філейного мережива, навчити підбирати гачок і нитки для в'язання, розробляти схеми та записувати умовні позначення; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки філейного в'язання, набір гачків для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: гачок, нитки, ножиці.

Основні поняття: філейна сітка, схема в'язання, умовні позначення.

Короткі теоретичні відомості

Філейне мереживо з давніх часів і до сьогодні широко використовується для оздоблення та виготовлення в'язаних виробів. Технологія мережива проста – виготовлення сітки з прямих квадратів та заповнення окремих клітинок стовпчиками з накидом, що і створює текстуру полотна.

Основою філейних узорів є пряма клітинка, пров'язана стовпчиками з одним накидом та повітряними петлями. Інші елементи в'язання не використовуються.

Для філейних узорів використовують будь-яку бавовняну, синтетичну або шовкову пряжу.

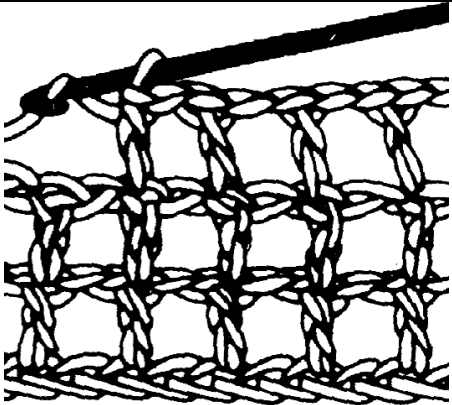
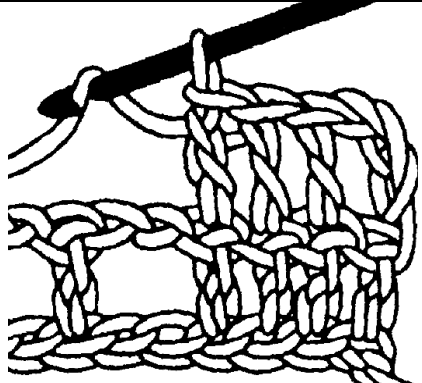
Філейне в'язання – це імітація мереживного філе, в якому на тканині в сітку вишиваються візерунки. Під час філейного в'язання клітинки візерунка в'яжуться одразу ж, разом з сіткою. Ефект філейного в'язання створюється в порожніх і заповнених клітинках, та полягає в контрасті світла і тіні.

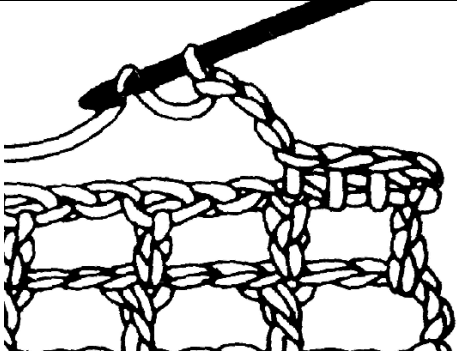
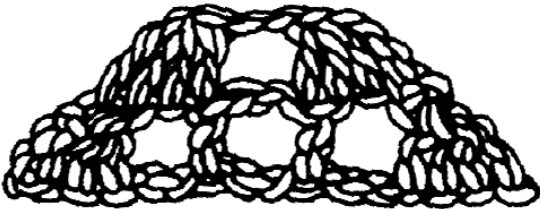
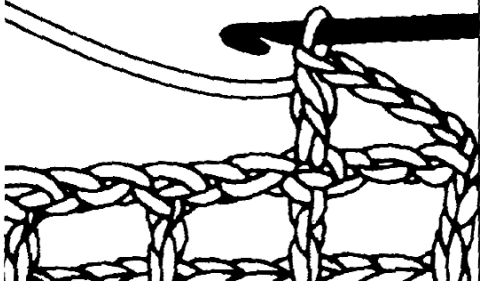
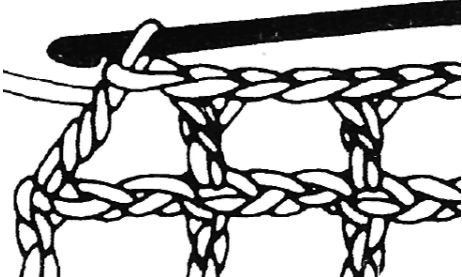
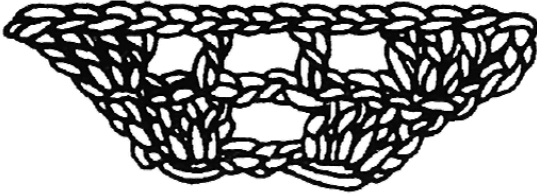
Порожня клітинка найчастіше складається з 1 стовпчика з одним накидом і двох повітряних петель, а заповнена клітинка – з трьох стовпчиків з одним накидом

Філейне в'язання виконується лише за схемою. Порожня клітинка на схемі означає порожню клітинку візерунка, а заштрихована – заповнену клітинку. В якості схем можна використовувати мотиви для вишивання хрестиком або власні малюнки, перенесені на папір в клітинку. Нитку для філейного в'язання слід добирати гладеньку – лляну, бавовняну, віскозну, а також змішану нитку з цих волокон.

Хід роботи

Завдання 1. Ознайомитися із способами утворення філейних сіток гачком (рис.1).

№ з/п	Техніка в'язання	Графічне зображення
1	Філейна сітка з прямими краями	
2		
3	Заповнення філейної сітки стовпчиками з накидом	

4	Пряме убавляння філейної сітки стовпчиками без накиду.	
5	Косе убавляння заповнених клітинок філейної сітки	
6	Косе убавляння порожніх клітинок філейної сітки на початку ряду	
7	Косе убавляння порожніх клітинок філейної сітки в кінці ряду	
8	Косе прибавляння заповнених клітинок філейної сітки на початку ряду	
9	Пряме прибавляння заповнених клітинок філейної сітки в кінці ряду.	

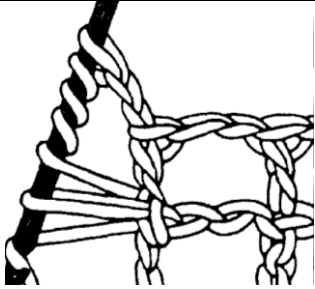
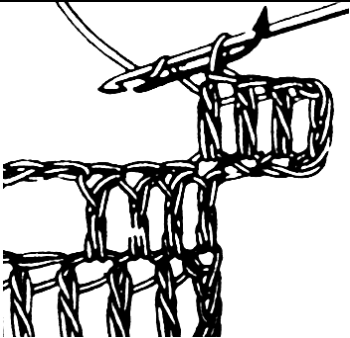
10	Пряме прибавлення порожніх клітинок філейної сітки в кінці ряду.	
11	Формування “зубця” філейної сітки	

Рис. 1. Варіанти в'язання філейної сітки

Завдання 2. Користуючись запропонованою схемою, виконати зразок філейного мережива з прямими краями.

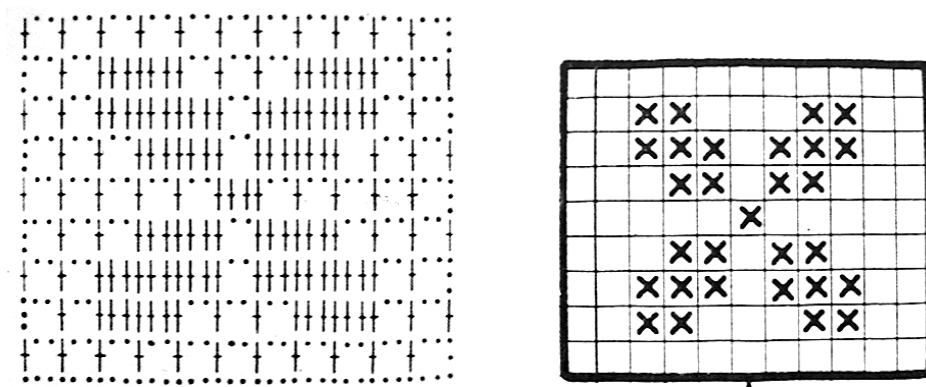

Рис. 2. Схема орнаменту з прямим краєм та його аналог для вишивання хрестиком

Завдання 3. Користуючись запропонованими схемами, виконати зразки філейного мережива із зубчастим краєм:

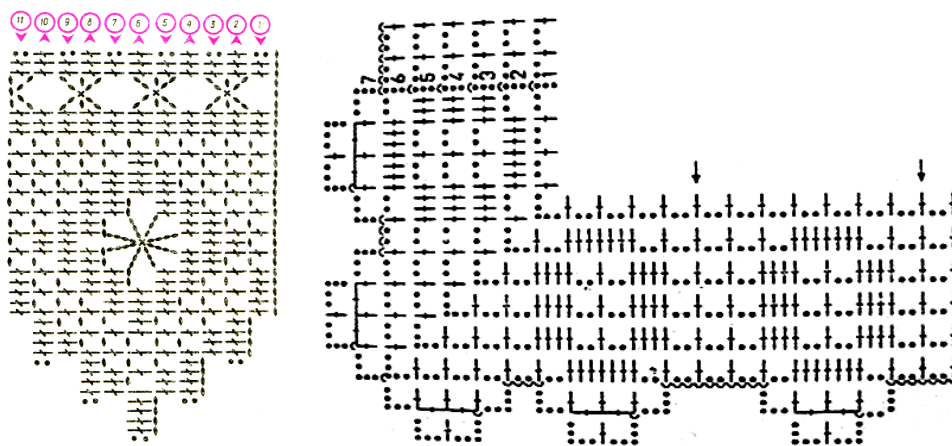

Рис. 3. Схеми орнаментів із зубчастим краєм

Завдання 4. На основі орнаменту для вишивання хрестиком розробити схему філейного мережива з рівним краєм.

Завдання 5. На основі орнаменту для вишивання хрестиком розробити схему філейного мережива з зубчастим краєм

Завдання для самостійної роботи: виготовити закладку для книги у техніці філейного плетіння.

Питання для самоконтролю:

1. Які елементи в'язання гачком використовуються для виконання філейної сітки?
2. Чи є спеціальні схеми для в'язання філейних сіток? У чому їх особливість?
3. Які вироби в'яжуть філейною сіткою?
4. Краї яких виробів можна оформляти мереживом, виконаним філейним в'язанням?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

Поздовжнє і поперечне мережива. В'язання по колу

Мета. Ознайомити студентів із способами в'язання поздовжнього і поперечного мережива, навчити підбирати гачок і нитки для в'язання, розробляти схеми та записувати умовні позначення, в'язати різні види мережива; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки мережива, набір гачків для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: гачок, нитки, ножиці.

Основні поняття: мереживо, схема в'язання, умовні позначення.

Короткі теоретичні відомості

Поперечне мереживо виконують упоперек виробу, нарощуючи його у довжину, а поздовжнє мереживо – уздовж виробу, нарощуючи його у ширину. Існують схеми, спеціально розраховані на виготовлення того чи іншого виду мережива. Поперечне мереживо здебільшого використовується для виготовлення шарфів, доріжок, а поздовжнє – для комірців, манжетів, обробки краю виробу тощо.

В'язання по колу виконують за схемами, починаючи з замкнутого в кільце ланцюжка з повітряних петель (рис.1).

Рис. 1. Утворення кільця з повітряних петель

Кільце можна утворити і з ниток (рис. 2).

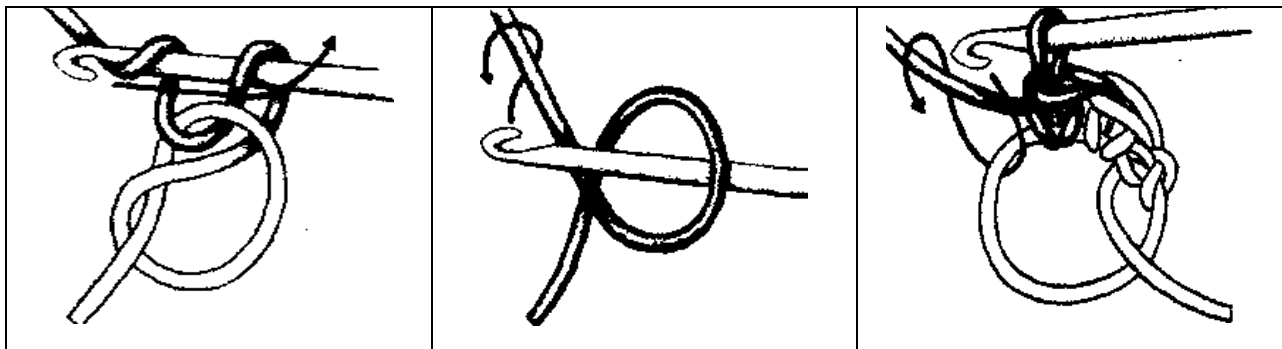

Рис. 2. Утворення кільця з ниток

Конфігурація мотивів може бути різноманітною: від круглих до багатокутних, від овальних до мотивів неправильної форми. В'язанням по колу виготовляють серветки, шапки, берети, рукавиці, шкарпетки тощо.

Хід роботи

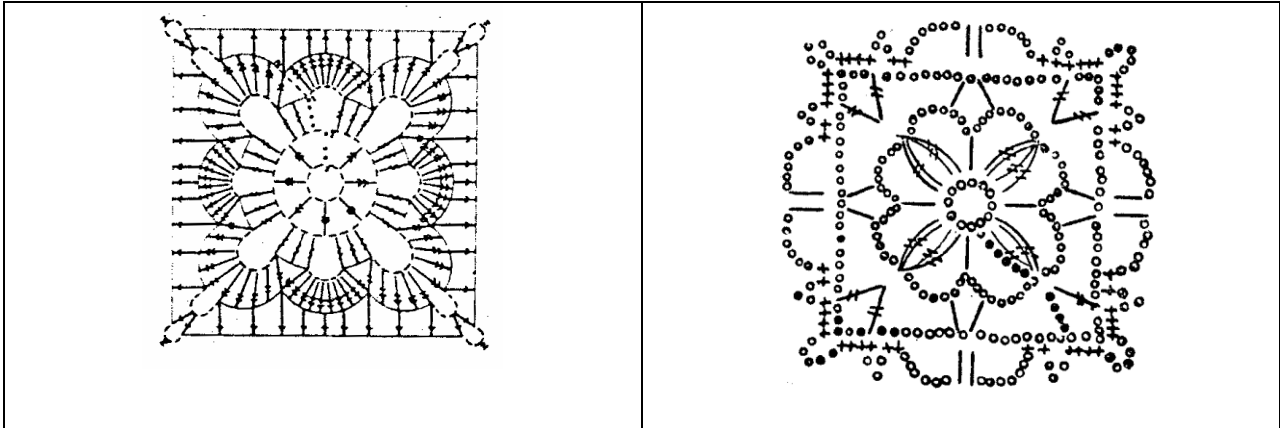
1. Ознайомитися із способами в'язання гачком поперечного і поздовжнього мережива.

Поперечне мереживо	Поздовжнє мереживо

Завдання 2. Підібрати схему та виконати зразок поперечного мережива.

Завдання 3. Користуючись запропонованою схемою, виконати зразок поздовжнього мережива.

Завдання 4. Користуючись запропонованими схемами, зв'язати мотив прямокутної форми.

Завдання 5. Користуючись карткою-завданням, вив'яжіть деталь прямокутної форми.

Картка-завдання 1. В'язання деталі прямокутної форми

1. Визначте розмір майбутньої деталі (в см).
2. Зв'яжіть ланцюжок, рівний ширині зразка.
3. Пров'яжіть ряд півстовпчиків для потовщення краю.
4. На початку нового ряду зв'яжіть одну петлю підйому.
5. Введіть гачок у другу петлю ланцюжка (під обидві нитки петлі).
6. Зробіть накид і протягніть нитку крізь петлю ланцюжка.
7. Зробіть ще один накид і протягніть нитку крізь обидві петлі на гачку.
8. В'яжіть стовпчик без накиду на наступній петлі ланцюжка.
9. Так в'яжіть до кінця ряду.
10. Поверніть в'язання і зв'яжіть петлю підйому. Далі в'яжіть ряд стовпчиками без накиду.
11. Так в'яжіть, поки не отримаєте полотно потрібної висоти.

Завдання 6. Зв'яжіть деталь у формі круга, користуючись карткою-завданням.

Картка-завдання 2. В'язання деталі у формі круга

1. Вив'яжіть ланцюжок з 4 петель.

2. Зімкніть ланцюжок в кільце півстовпчиком.
3. Зв'яжіть одну петлю підйому.
4. Вив'яжіть 8 стовпчиків без накиду з центра кільця.
5. Першу й останню петлі з'єднайте півстовпчиком.
6. Виконайте петлю підйому. Зв'яжіть 2 стовпчики без накиду, одну повітряну петлю, знову 2 стовпчики без накиду і т.д. до кінця ряду. З'єднайте першу й останню петлю ряду півстовпчиком.
7. Так в'яжіть ряди по колу до отримання деталі потрібного розміру.

Завдання для самостійної роботи: оформити край в'язаного прямокутного та круглого полотна мереживом.

Питання для самоконтролю:

1. Які особливості в'язання поперечного мережива?
2. Які особливості в'язання поздовжнього мережива?
3. Які вироби в'яжуть поперечним мереживом?
4. Краї яких виробів можна оформляти поздовжнім мереживом?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5

Мотиви і їх з'єднання

Мета. Ознайомити студентів із способами в'язання мотивів та їх з'єднання, навчити підбирати гачок і нитки для в'язання, розробляти схеми та записувати умовні позначення, в'язати та з'єднувати мотиви; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки мотивів різної форми, набір гачків для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та іншої друкованої джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: гачок, нитки, ножиці.

Основні поняття: мотив, схема в'язання, умовні позначення.

Короткі теоретичні відомості

Мотиви – складова частина багатьох виробів, зв'язаних гачком. Мотиви можуть бути різноманітної форми: круглі, квадратні, прямокутні, трикутні. Також у в'язанні широко використовуються рослинні, абстрактні мотиви, в'язані гачком, стрічкоподібні мотиви, виконані на вилці тощо. З'єднання мотивів між собою та доповнення їх декоративними сітками дає змогу створювати широкий асортимент в'язаних виробів. Мотиви можна використовувати і для виготовлення хусток, серветок тощо. Мотиви виготовляються різними способами, а при їх виготовленні використовуються різні елементи в'язання.

Спосіб з'єднання мотивів зумовлює зовнішній вигляд готового виробу. Існує декілька способів з'єднання мотивів: зшиванням з допомогою голки і нитки; сіткою; повітряними бридами; стовпчиками без накиду.

Найпоширенішим видом в'язання мотивами є ірландське мереживо (гіпюр), яке дає змогу конструювати вироби довільної форми. Гіпюр(від фр. Guipure) – це вид мережива з випуклим візерунковим малюнком.

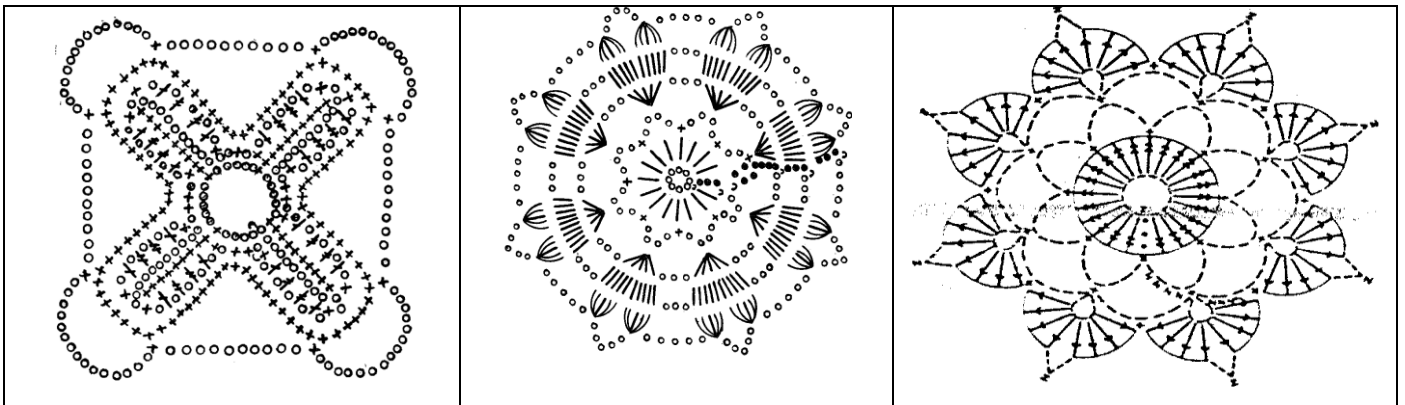
Складається гіпюр з окремих об'ємних або плоских мотивів, які з'єднуються між собою вив'язаним за допомогою гачка тонким ажурним фоном – сіткою. Для в'язання гіпюру необхідно мати три види ниток: тонку – для виконання основи, середню – для в'язання мотивів і товсту (бурдон) – для прокладки під стовпчиками та утворення їх рельєфності.

Існує декілька способів в'язання гіпюру:

- 1) готові мотиви приметують на папір з рисунком орнаменту гіпюру та пров'язують між ними сітку;
- 2) вив'язують сітку, а на неї нашивають готові мотиви;
- 3) готові мотиви приметують на папір, а сіточку виконують голковим мереживом;
- 4) мотиви приєднують один до одного у процесі в'язання виробу;
- 5) готові мотиви нашивають на фабричний гіпюр (фатин).

Хід роботи

Завдання 1. Ознайомитися із способами в'язання гачком мотивів різної форми.

Завдання 2. Користуючись запропонованою схемою, виконати зразок квадратного мотиву.

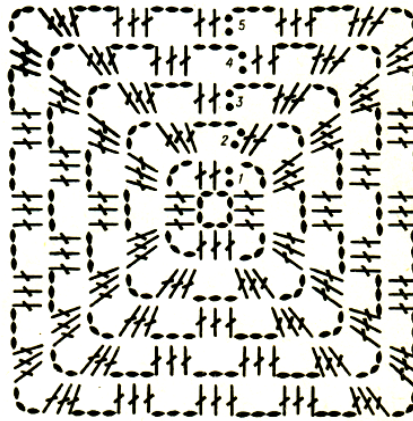

Рис. 1. Схема квадратного мотиву

Завдання 3. З'єднати два квадратні мотиви між собою вздовж однієї із сторін півстовпчиками.

Завдання 4. Зв'язати круглий мотив. З'єднати його з іншим мотивом півстовпчиком в одній точці у процесі в'язання останнього ряду.

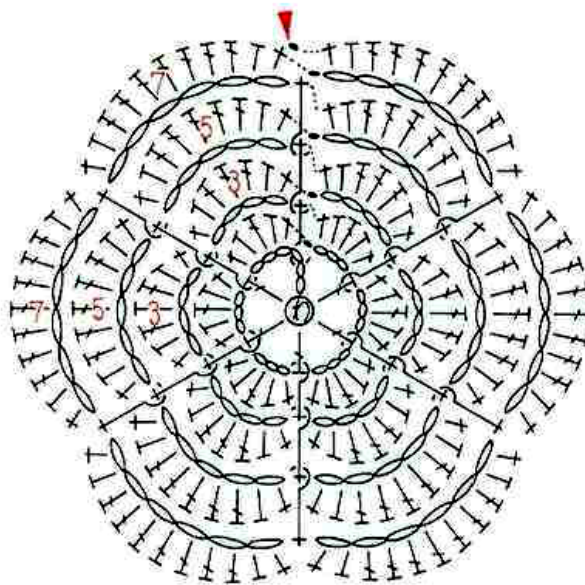

Рис. 2. Схема круглого мотиву

Завдання 5. Підібрати схеми та зв'язати мотиви різної конфігурації.

Завдання для самостійної роботи: з'єднати між собою мотиви різними способами, створивши при цьому міні-гобелен.

Питання для самоконтролю:

1. Які особливості з'єднання мотивів між собою?
2. Які художні особливості ірландського мережива?

3. З яких мотивів складається ірландське мереживо?

4. У чому полягають особливості використання бурдона для в'язання мотивів?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6

В'язання на вилці

Мета. Ознайомити студентів з інструментами та матеріалами для в'язання на вилці; навчити підбирати гачок і пряжу для в'язання, виконувати елементи в'язання на вилці, з'єднувати їх між собою; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, вилка, набір коротких гачків для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: вилка, гачок, нитки, ножиці.

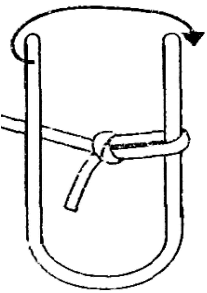
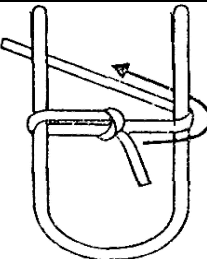
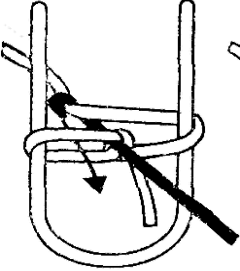
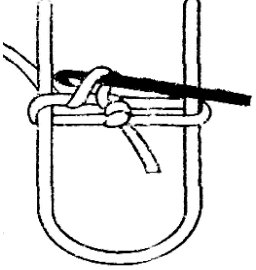
Основні поняття: вилка, ажурна смуга, елемент в'язання.

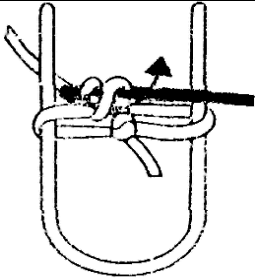
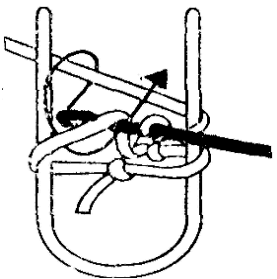
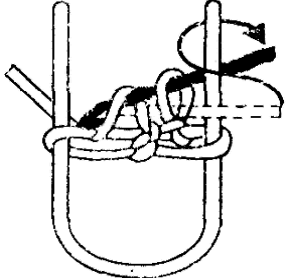
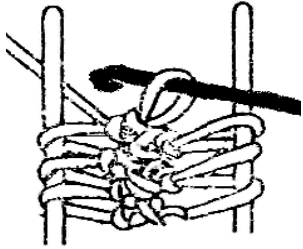
Короткі теоретичні відомості

В'язання коротким гачком на вилці дає необмежені можливості для створення декоративних виробів інтер'єрного та одягового призначення. Зі смуг ажурної тасьми, зв'язаної за допомогою вилки, можна виконати мереживо, комірці, шарфи, пелерини та інші вироби. Тасьму для мережива та комірців виконують за допомогою шпильки для волосся гачком 1мм, для шарфа чи пелерин – за допомогою набору для ажурного в'язання. Він складається з металевої вилки та двох довгих гачків різної товщини.

Для в'язання на шпильці підходять білі та кольорові катушкові нитки № 30,20,10 і “Ромашка”. Для в'язання на вилці підходять будь-які нитки: вовняні, синтетичні, бавовняні, тонкі та товсті. За бажанням виріб можна виконати зі смуг різного кольору. При в'язанні на вилці не можна ні додавати, ні віднімати петлі. Смуги, зв'язані на вилці, можуть бути використані і для оздоблення трикотажних виробів. Ширина смуг залежить від ширини вилки.

Інструкційна карта. В'язання на вилці

№ з/п	Техніка в'язання	Графічне зображення
1	Утворити петлю, яку накинути на вилку. Вузол петлі повинен розміститися посередині між кінцями вилки.	
2	Обернути вилку проти годинникової стрілки.	
3	Захопити гачком робочу нитку та протягнути її через першу петлю.	
4	Витягнуту петлю утримувати на гачку.	

5	Захопити гачком робочу нитку та протягнути через петлю на гачку.	
6	Обернути вилку проти годинникової стрілки, знову захопити робочу нитку та утворити на гачку другу петлю.	
7	Захопивши гачком робочу нитку, пров'язати дві петлі на гачку. Обернути вилку проти годинникової стрілки.	
8	Продовжувати в'язання до утворення смуги необхідної довжини.	

Хід роботи

Завдання 1. Виконати початкову петлю на вилці.

Необхідно тримати вилку лівою рукою вертикально зубцями вгору. Кінець нитки зав'язати вузлом так, щоб утворилася петля, рівна половині відстані між зубцями вилки. Накинути цю петлю на лівий зубець вилки. Вузол початкової петлі має знаходитися точно посередині між двома зубцями вилки.(рис.1).

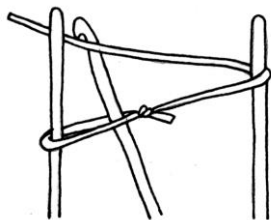

Рис.1. Виконання початкової петлі

Завдання 2. Виконати першу петлю на вилці.

Усі візерунки починають з вив'язування першої петлі на вилці. Початкову петлю помістити на лівий зубець, завести нитку назад і прокласти поверх вказівного пальця лівої руки. Правою рукою ввести гачок знизу в середину початкової петлі (рис.1), зробити накид, витягнути петлю, потім знову зробити накид і пров'язати витягнуту петлю (рис.2

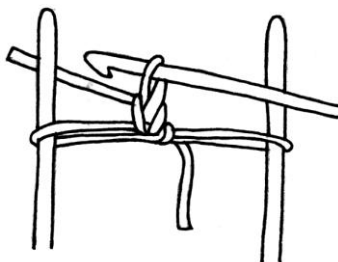

Рис. 2. Плетіння першої петлі на вилці

Завдання 3. Виконати візерунки на вилці.

Пров'язати першу петлю на вилці.

Візерунок 1 (основний візерунок)

Не виймаючи гачок з петлі повернути його вертикально головою вниз і завести за правий зубець вилки. Одночасно повернути вилку справа наліво напівобороту. Робоча нитка має опинитися на вказівному пальці лівої руки за вилкою, гачок в робочому положенні перед нею, правий зубець обкручений ниткою.

Знову ввести гачок в петлю на лівому зубці вилки, підводячи його під передню нитку петлі, зробити накид, витягнути петлю. Зробити накид і пров'язати дві петлі на гачку (рис.3).

Продовжувати так само один півоберта за другим, поки вилка не заповниться петлями до самого низу.

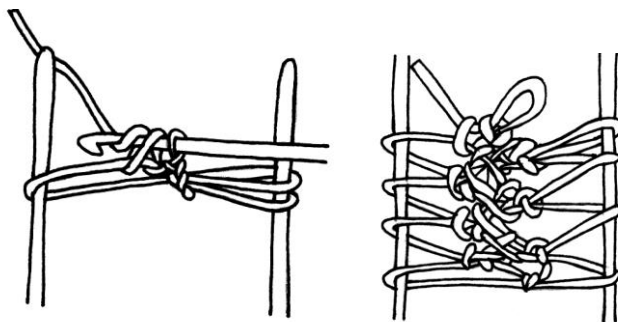

Рис. 3. Плетіння основного візерунку

Візерунок 2.

Після кожного півоберту ввести гачок між нитками лівої довгої петлі, один накид, витягнути петлю, один накид, одна повітряна петля, один накид, пров'язати дві петлі.

Візерунок 3.

Після кожного півоберту ввести гачок між нитками лівої довгої петлі, один накид, витягнути петлю, один накид, пров'язати дві петлі, одна повітряна петля.

Візерунок 4.

Після кожного півобороту ввести гачок під дві нитки лівої довгої петлі, один накид, витягнути петлю, один накид, пров'язати дві петлі, одна повітряна петля.

Візерунок 5.

Після кожного півобороту виконати одну повітряну петлю, ввести гачок між нитками лівої довгої петлі, один накид, одна повітряна петля, один накид, пров'язати дві петлі *

Завдання 4. З'єднати смуги між собою.

З'єднання смуг вимагає великої уваги і акуратності. Розкласти роботу на пласкій і рівній поверхні. Покласти смуги одну поряд з іншою. Взяти гачок і нитки, якими в'язалися смуги.

Існує декілька способів складання смуг.

Спосіб 1 (рис. 4).

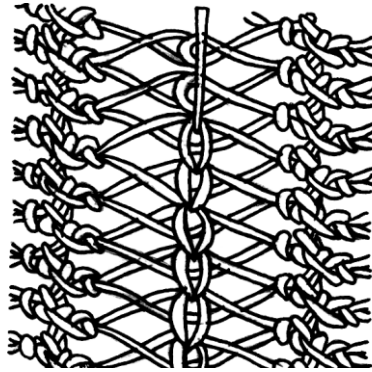

Рис. 4. Перший спосіб з'єднання смуг

Покласти робочу нитку для з'єднання на площину стола між двома смугами. Клубок має знаходитися точно навпроти в'язальниці, а не збоку. Ввести гачок одночасно в одну петлю правої смуги і в одну петлю лівої смуги. Підібрати робочу нитку і пров'язати з'єднувальний стовпчик чи стовпчик без накиду.

Спосіб 2. Нитки для з'єднання не потрібні, смуги з'єднуються за допомогою гачка. Ввести гачок в першу петлю справа, потім в першу петлю зліва, протягнути ліву петлю через праву. Ввести гачок у другу петлю справа, протягнути її через петлю, яка на гачку, і т.д.

Спосіб 3. Зробити гачком одну повітряну петлю, ввести гачок в першу петлю зліва, потім у першу петлю справа, один накид, протягнути нитку через усі три петлі.

Спосіб 4. Голкою протягнути нитку у петлі смуги з одного боку, стягнути в кільце (рис. 5).

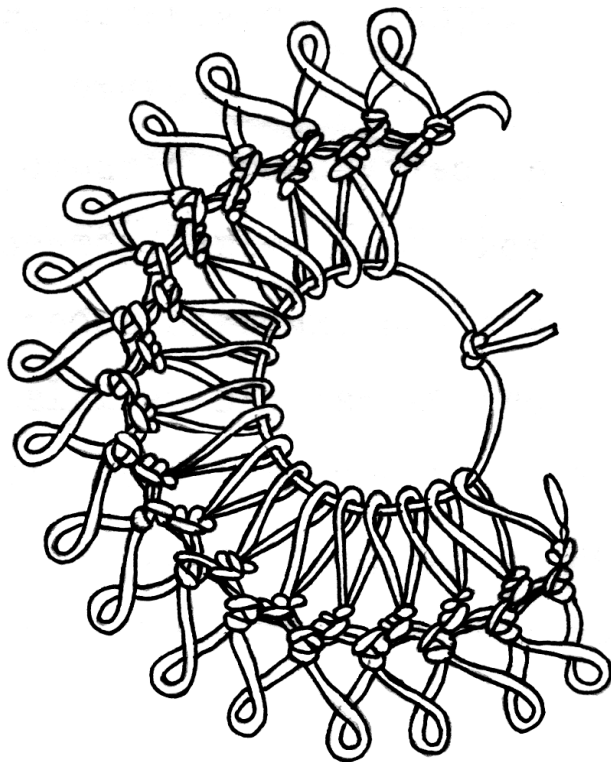

Рис. 5. Спосіб затягнення нитки та утворення кільця

З'єднати стовпчиком краї смуги (рис.6).

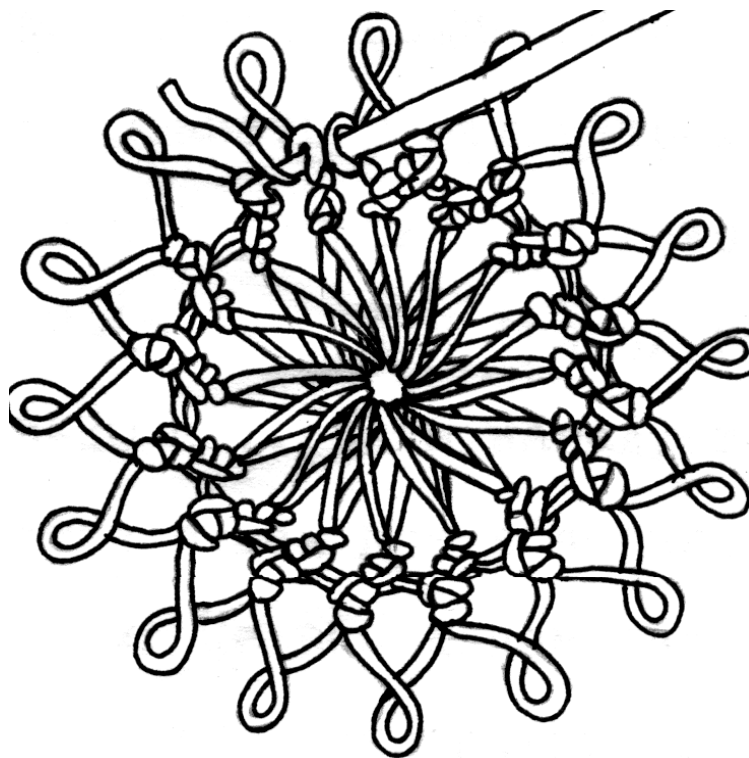

Рис. 6. З'єднання країв смуги в коло

Завдання 5. Обробити краї смуг.

Край смуги, зв'язаної на вилці, можна обробити різними способами. Це залежить від того, яким має бути край – вільним чи стягнутим.

Спосіб 1. Пров'язати один ряд стовпчиків без накиду, вводячи гачок у напрямі ззаду до переду послідовно в кожну довгу петлю. Тоді ці петлі будуть такими ж, як і раніше, тобто перекрученими.

Спосіб 2. В'язати за таким же принципом, що і в способі 1, тільки вив'язувати два стовпчики без накиду з кожної петлі.

Спосіб 3. В'язати так само, як і в способі 1, тільки вив'язувати між стовпчиками одну повітряну петлю.

Завдання для самостійної роботи: виготовити закладку для книги у техніці в'язання на вилці.

Питання для самоконтролю:

1. Які елементи в'язання гачком використовуються для в'язання на вилці?
2. Чи є спеціальні схеми для в'язання на вилці?
3. Які вироби в'яжуть на вилці?
4. Краї яких виробів можна оформляти мереживом, виконаним на вилці?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 7

В'язання довгим гачком

Мета. Ознайомити студентів з інструментами та матеріалами для в'язання довгим гачком; навчити підбирати гачок і пряжу для в'язання, виконувати елементи в'язання; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір довгих гачків для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та іншої друкованої літератури з в'язання.

Інструменти та матеріали: довгий гачок, нитки, ножиці.

Основні поняття: туніське в'язання, довгий гачок, елемент в'язання.

Короткі теоретичні відомості

Вироби, зв'язані довгим гачком гарні та практичні, вони не розтягуються в довжину і ширину, після прання не змінюють своєї форми. Туніське в'язання імітує тканину. Довгим гачком в'яжуть верхній одяг, в основному дитячий, куртки, жакети, пальто, а також комірці та манжети. Не дивлячись на те, що туніський гачок має менше можливостей, ніж класичний, візерунки, зв'язані ним, цікаві та легкі у виконанні.

Для в'язання потрібен гачок довжиною 35 – 45см., оскільки на ньому розміщуються усі петлі по ширині виробу. Гачок має бути гладким і однакової товщини по всій довжині. Щоб петлі не спадали з гачка, на його вільний кінець надівають кружечок шкільної гумки. При в'язанні довгий гачок тримають, як спицю. Нитки для в'язання необхідні товсті, м'які, високою якості. Вовняну пряжу №32/2 використовують в 5 – 6 ниток. В'яжуть довгим гачком тільки з лицевої сторони справа наліво і зліва направо, не повертаючи роботу. Зразки виробів при в'язанні довгим гачком, як і коротким, починають з ланцюжка повітряних петель, який не

входить у рахунок рядів візерунку. Основними петлями і прийомами в'язання довгим гачком є витягнута петля, петля зворотного ряду, повітряна петля.

Хід роботи

Завдання 1. Виконати витягнуту петлю набірного ряду, туніський стовпчик.

У першому ряду ця петля витягується з петель ланцюжка основи, в наступних рядах – гачок треба ввести справа наліво під вертикальну петлю попереднього ряду і витягнути петлю.

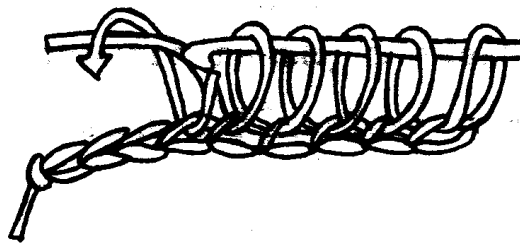

Рис. 1 Петлі набірного ряду

Завдання 2. Виконати петлю зворотного ряду.

Після того, як набрані усі петлі ряду, треба накинути нитку на гачок і протягнути її через одну петлю, що висить на гачку. Так пров'язується ліва крайня петля. Після цього накинути нитку на гачок і протягнути її через дві петлі, що висять на гачку. Так продовжувати до того часу, поки на гачку не залишиться одна петля. В середині витягнутих петель утворюється ланцюжок (рис. 2).

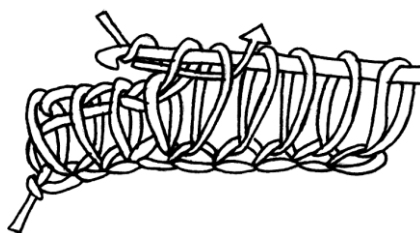

Рис. 2. Пров'язування витягнутих петель

Останню петлю витягують на 5 – 6мм. і починають набирати петлі 2-го ряду. Остання петля – це петля підйому 2-го ряду. Пров'язування витягнутих петель у другому прийомі у всіх візерунках однакове. Останній ряд зразка чи виробу пров'язують стовпчиками без накиду (справа наліво), протягуючи нитку з-під витягнутих петель нижнього ряду (рис.3).

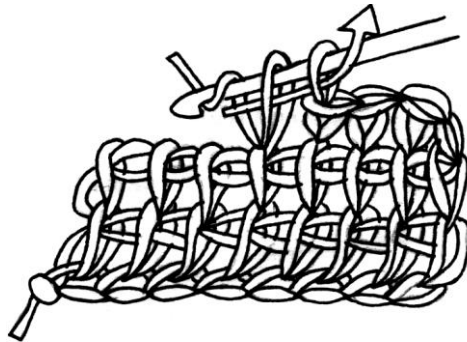

Рис. 3. Плетіння останнього ряду

Завдання 3. За описом виконати візерунки довгим гачком

Простий туніський візерунок

Як і для класичного гачка, в'язання починається із ланцюжка повітряних петель. Кількість петель має відповідати ширині виробу.

1-й ряд: 1 повітряна петля для підйому, * ввести гачок у другу петлю ланцюжка, 1 накид, витягнути одну петлю * . Усі петлі мають залишитися на гачку.

2-й ряд:(чи петлі зворотного ряду): не повертати роботу, продовжувати в'язати зліва направо. Зробити один накид і протягнути його через першу (крайню ліву) петлю, * один накид пров'язати дві петлі *. Повторити від * до *, поки на гачку не залишиться всього одна петля, зв'язати одну повітряну петлю для підйому.

3-й ряд: в'язати як 1-й, тільки вводити гачок справа наліво під кожную вертикальну петлю попереднього ряду і витягувати петлі.

Усі витягнуті таким чином петлі залишаються на гачку.

Примітка: петлі зворотного ряду в'яжуться у всіх туніських візерунках однаково.

Подвійний туніський візерунок.

1-й та 2-й ряди: в'яжуться, як два перших ряди простого туніського візерунку.

3-й ряд: одна повітряна петля для підйому, * один накид, ввести гачок справа наліво під вертикальну нитку попереднього ряду, 1 накид, витягнути 1 петлю, 1 накид, пров'язати 2 петлі *. Має вийти наполовину пров'язаний стовпчик з одним накидом, остання петля якого кожного разу залишається на гачку.

Наступні ряди: повторювати по чергово 2-й та 3-й ряди.

Ажурний туніський візерунок.

1-й ряд: як 1-й ряд простого туніського візерунка.

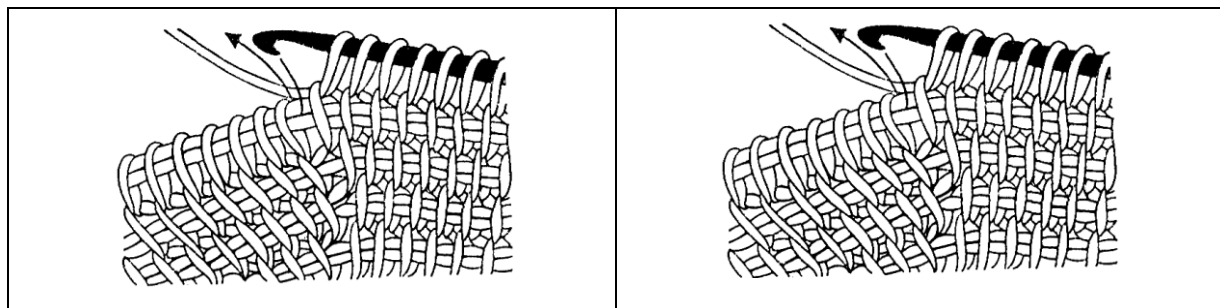
2-й ряд: не повертати роботу, * 3 повітряних петлі, 1 накид, протягнути його через останню петлю і 4 петлі на гачку, 1 накид, пров'язати одну петлю * .

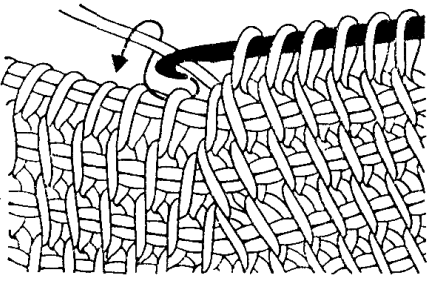
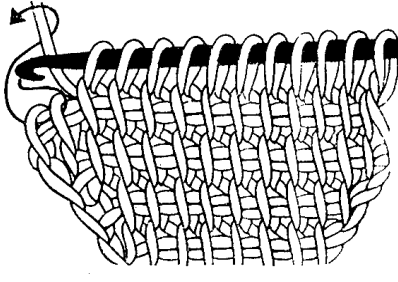
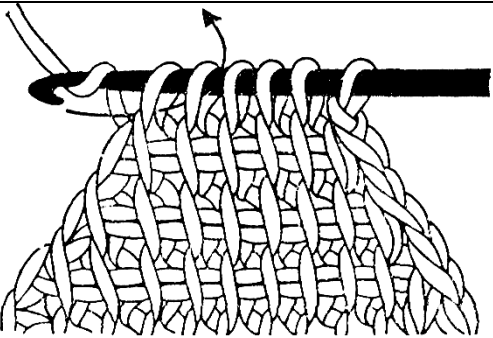
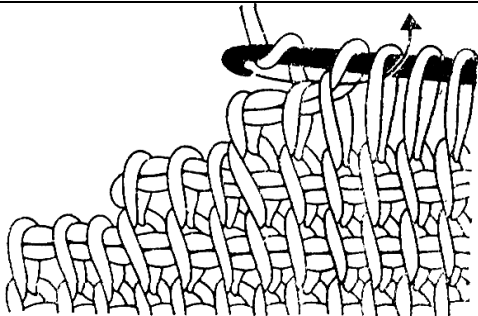
3-й ряд: витягнути одну петлю з петлі, яка закриває 4 петлі попереднього ряду, і одну петлю з кожної з трьох повітряних петель.

Наступні ряди: повторювати по чергово 2-й та 3-й ряди.

4. Користуючись інструкційною картою, виконати зразки прибавлення та убавлення петель у туніському в'язанні.

Інструкційна карта. Убавлення та прибавлення петель при в'язанні довгим гачком

Прибавлення петель всередині в'язаного полотна	Прибавлення петель з двох країв
	
Убавлення петель всередині в'язаного полотна	Убавлення петель по краях в'язаного полотна
	
Убавлення петель трикутником	Недов'язування петель по краях в'язаного полотна

Завдання для самостійної роботи: виготовити зразки довгим гачком із збільшенням та зменшенням петель.

Питання для самоконтролю:

1. Які елементи в'язання використовуються для в'язання довгим гачком?
2. Чи є спеціальні схеми для в'язання довгим гачком?
3. Які вироби в'яжуть довгим гачком?
4. Яка технологія в'язання довгим гачком кольоровими нитками?
5. Які прийоми використовують для убавлення та прибавлення петель при в'язанні довгим гачком?

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З В'ЯЗАННЯ СПИЦЯМИ

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1

В'язання спицями основних елементів та їх умовні позначення

Мета. Ознайомити студентів з інструментами та матеріалами для в'язання спицями; навчити підбирати спиці і пряжу для в'язання, виконувати елементи в'язання спицями, записувати умовні позначення; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці.

Основні поняття: номер спиці, елемент в'язання, умовне позначення.

Короткі теоретичні відомості

Для в'язання використовують різну пряжу – вовняну, синтетичну, лляну, ірис, мохер. Вовняна пряжа еластична і пружна, а тому вироби, виготовлені з неї, добре тримають свою форму. Є декілька сортів вовни з якої прядуть нитки для ручного в'язання: ангора, мериносова, верблюжа вовна і мохер.

Визначити вид пряжі можна шляхом її спалювання. Бавовняні нитки горять без полум'я, швидко, з запахом паленого паперу; після їх спалювання утворюється сірий попіл. Вовняна нитка горить повільно, запікається в кульку, виділяється запах паленого пір'я. Синтетичні нитки не горять, вони плавляться ніби свічка.

До головних властивостей ниток належить: товщина, довжина, скрученість, рівність, пружність, міцність – здатність протидіяти

зовнішнім чинникам. Якість ниток впливає на якість в'язаних виробів. Наприклад, із сильно скручених ниток отримують вироби жорсткі, не еластичні, які погано зберігають тепло. Але для в'язання сумок, капелюшків такі нитки необхідні, адже вони добре зберігають форму.

Підготовлену для в'язання пряжу необхідно випрати при температурі не вище 40°C. Суху пряжу перемотують у клубки. Пожовклу пряжу можна відбілити. Фарбування пряжі – ще один спосіб поліпшення й оновлення старої або линялої нитки. У процесі фарбування можна підсилити колір, надати йому нового відтінку або зовсім змінити колір. Не слід фарбувати увесь клубок, краще проекспериментувати на окремих відрізках нитки.

Перед початком роботи рекомендується пров'язати зразок 10x10 см. Якщо елементи в'язки виходять дірчастими, то не розпускаючи зв'язаного, потрібно взяти спицю іншого номера і продовжити експериментувати доти, поки в'язка не матиме бажаної текстури.

Спиці можуть бути кістяними, металевими, бамбуковими, алюмінієвими і дерев'яними. Спиці для ручного в'язання повинні бути легкими, гладкими, не дуже гострими, щоб не поранити рук, а також не дуже тупими, щоб не розривати петлі. Номер спиці відповідає їх діаметру в міліметрах – №1 – діаметр 1мм, №2 – 2мм тощо.

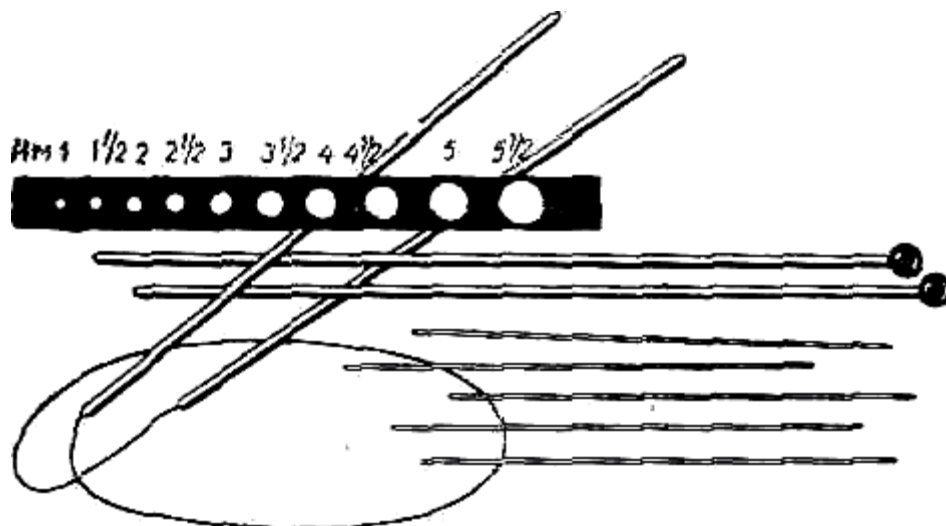

Рис.1. Види спиць та їх номери

Для роботи рекомендується мати набір спиць від №1 до №10. За формою спиці бувають прямі, загострені з обох сторін, прямі загостренні з однієї сторони і кругові (кільцеві), з'єднанні між собою гнучким металом (пластмасовою трубкою, металевою спіраллю, волосінню). Для в'язання виробів круглої форми можна скористатись чотирма або п'ятьма спицями з двома робочими загостреними кінцями. При виборі номера спиці необхідно пам'ятати, що її діаметр повинен дорівнювати діаметру складеній вдвоє і скрученій пряжі, з якої будуть в'язати виріб.

Основними елементами в'язання спицями є петлі – лицеві, виворітні, схрещені, повітряні, а також накиди, на основі яких створено безліч узорів, що використовуються для виготовлення ужиткових виробів.

В'язання починається з набирання петель. Для того, щоб перший ряд петель був вільним, його роблять двома складеними спицями.

Відмотуємо від клубка нитку довжиною 30 – 40см, кладемо її на великий і вказівний пальці лівої руки так, щоб вільний кінець лежав на великому пальці у напрямку до нас, а нитка від клубка – на вказівному. Обидві нитки затискуємо рештою пальців, так як показано на рис. 2.

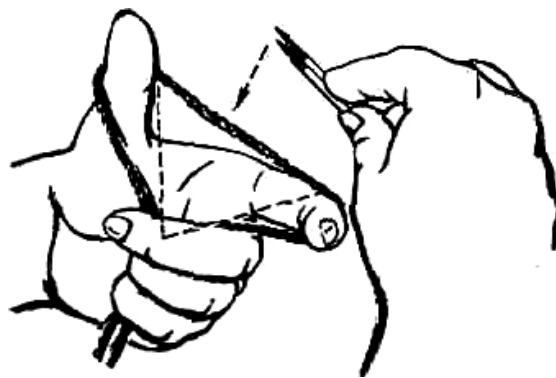

Рис. 2. Положення нитки при набиранні петель та відтягування її зверху
вниз.

Двома складеними спицями відтягуємо горизонтально натягнену нитку згори вниз доти, поки під великим пальцем не утвориться петля. Рухом знизу вгору вводимо спиці у петлю під великим пальцем, зверху захоплюємо нитку, що лежить на вказівному пальці, і витягуємо її вниз через ту саму петлю (рис. 3).

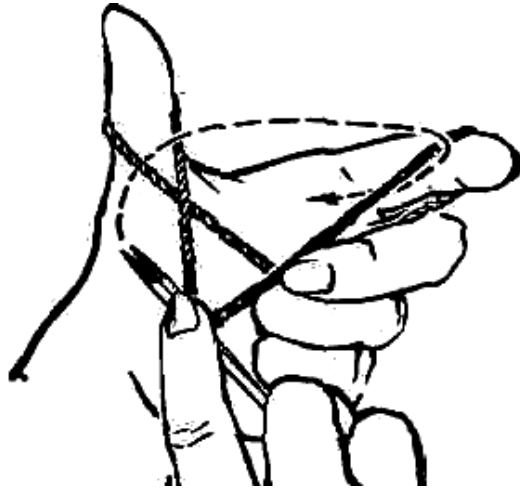

Рис. 3. Введення спиці в петлю та захоплення робочої нитки.

Виймаємо з петлі великий палець, а нитку, що лежить у напрямку до нас, підтягуємо вниз, закріплюючи одержані дві петлі на спицях (рис. 4).

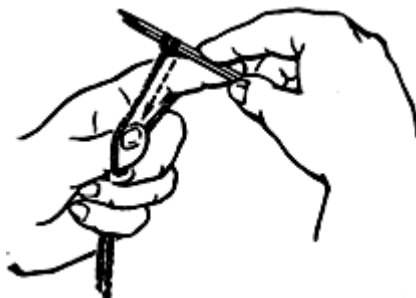

Рис. 4. Закріплення петель при набиранні.

Далі повторюємо ці рухи, набираючи задану кількість петель. Набирання починаємо з руху, показаного на рис. 5.

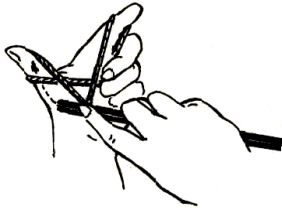
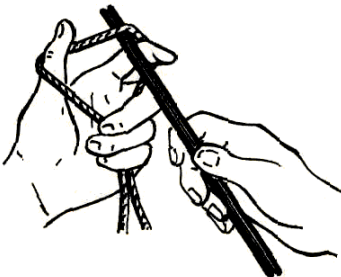
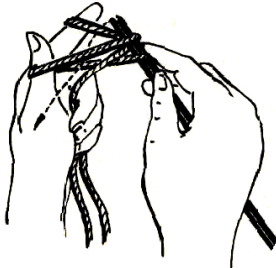
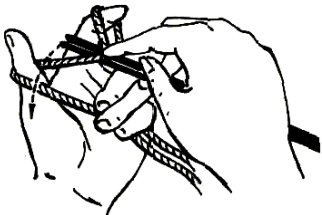
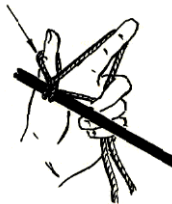
Рис. 5. Подальше набирання петель

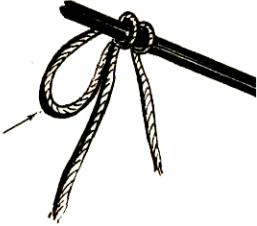
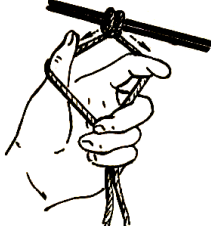
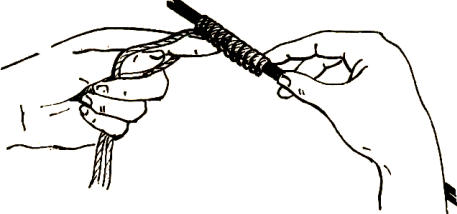
Петлі початкового ряду не слід ані надто затягати, ані робити надто вільними. Ряд має бути рівним.

Хід роботи

Завдання 1. Набрати на дві складені спиці 32 петлі. Повторити набір петель декілька разів.

Інструкційна карта Набирання петель початкового ряду

 1. Натягнути нитку	 4. Ввести спиці в петлю на великому пальці
 2. Підвести спиці під нитку	 5. Захопити нитку з вказівного пальця і ввести в петлю на великому пальці
 3. Повернути спиці у бік великого пальця	 6. Скинути петлю з великого пальця

 7.Скинута петля	 8.Затягнути петлю на спиці
 9.Набрати потрібну кількість петель	 10.Витягнути одну спицю

Завдання 2. Набрати на спиці 32 петлі і, користуючись схемою, що її дано на рис. 9, пров'язати 4 – 5см лицьовими петлями, захоплюючи їх за верхні часточки. Вив'язаний зразок хусткової в'язки залишити на спиці.

В'язання лицьової петлі за верхню часточку. Набравши 32 петлі, виймаємо одну із спиць. В ліву руку беремо спицю, на якій висять набрані петлі. Це буде ліва спиця. У. правій руці – друга спиця, так звана права, або робоча. Далі приступаємо до в'язання, поклавши нитку, що йде від клубка, на вказівний палець лівої руки. Нитку разом із спицею затискуємо третім, четвертим і п'ятим пальцями лівої руки.

Першу петлю захоплюємо правою спицею і, не пров'язуючи (рис. 6), легким рухом праворуч знімаємо зі спиці, злегка відштовхуючи ліву спицю вказівним пальцем правої руки.

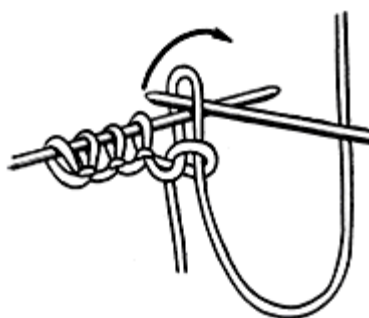

Рис. 6. Знімання крайньої петлі.

Так робимо на початку кожного ряду.

Домовимося, що далі перша петля буде називатися **крайньою**, а та, що йде слідом за нею, – **першою**.

Знявши крайню петлю, вводимо праву спицю в першу петлю, що висить на лівій спиці, рухом зліва направо (рис. 7).

Рис. 7. Пров'язування лицьової петлі за верхню часточку.

Захоплюємо робочу нитку і вив'язуємо нову петлю. Вона називається лицьовою і пров'язується за верхню часточку.

Цей рух повторюємо доти, поки не будуть пров'язані всі петлі з лівої спиці. Тоді повертаємо роботу, перекладаємо спицю з петлями в ліву руку, правою вільною спицею знімаємо крайню петлю і повторюємо той самий рух, пров'язуючи петлі, що висять на лівій спиці. Одержана таким чином в'язка називається хустковою (рис. 8). В літературі її можна зустріти ще під назвами “рябушка” або “мотузочка”.

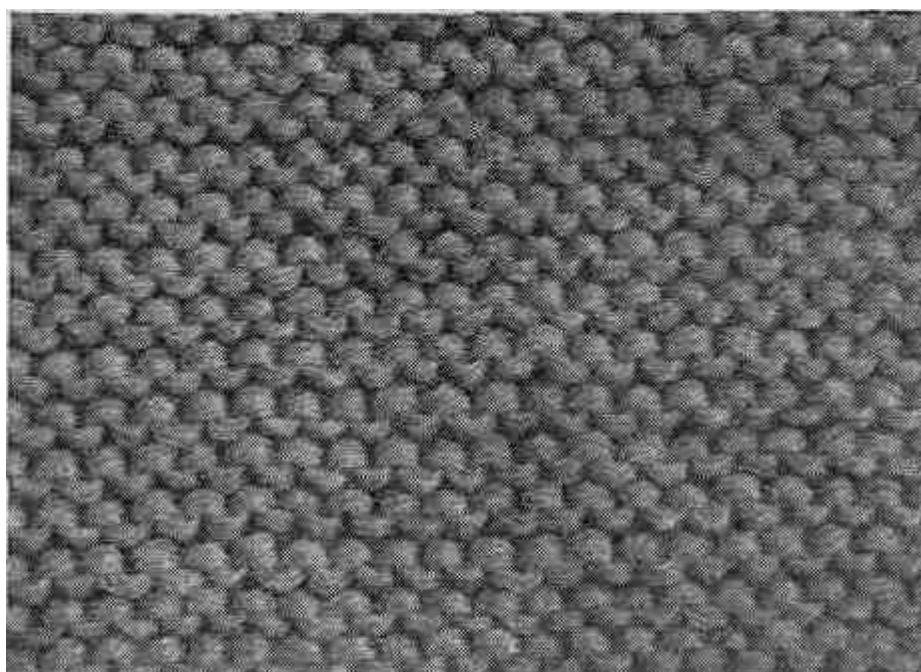

Рис. 8. Хусткова в'язка.

Умовні позначення

× – *лицьова петля*

○ – *виворітна петля*

Будь-яку в'язку виконують знизу вгору. В такому порядку і слід читати записи. Всі непарні ряди (1, 3, 5) – це лицьовий бік роботи, їх запис треба читати справа наліво (вказано стрілкою на рис. 9).

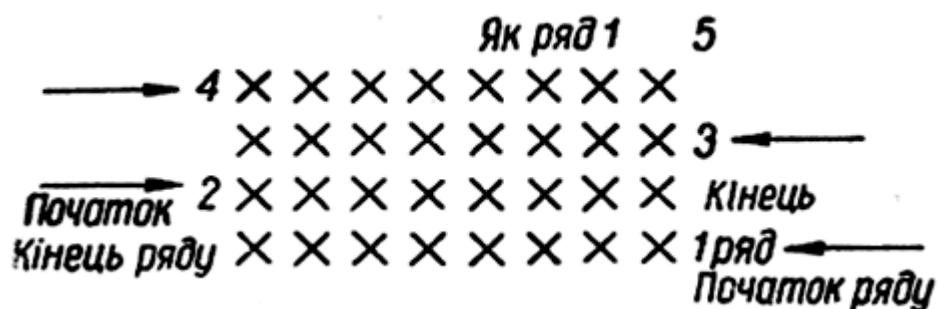

Рис. 9. Схема узору хусткової в'язки.

Всі парні ряди (2, 4, 6) означають виворітний бік, і запис їх читають зліва направо (вказано стрілкою на рис. 9).

Завдання 3. Користуючись схемами (рис 10), виконати виворітні петлі. Зразок залишити на спиці.

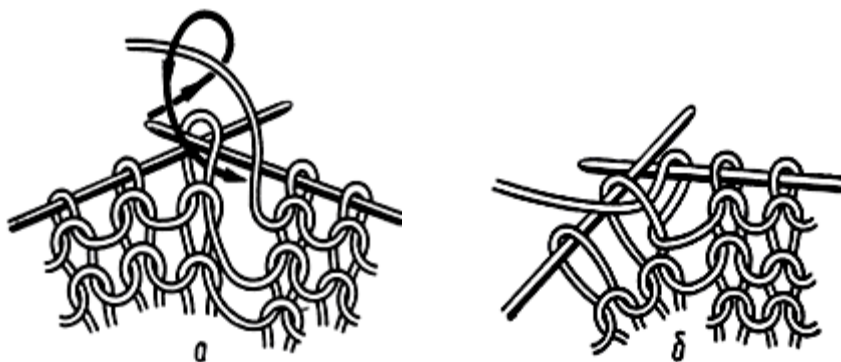

Рис. 10. Виконання виворітної петлі

Завдання 4. Користуючись схемами (рис 11), виконати лицеві петлі за нижню часточку. Зразок залишити на спиці.

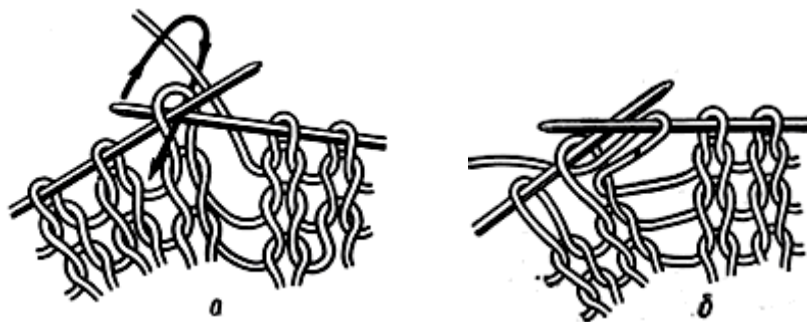

Рис. 11. Виконання лицеві петлі за нижню часточку.

Завдання 5. Користуючись схемою, виконати зразок панчішного в'язання. Зразок залишити на спиці.

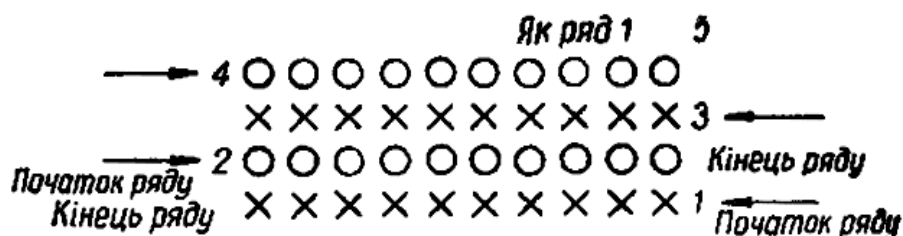

Рис.12. Схема панчішного в'язання

Завдання 6. Зв'язати зразок з накидами.

Утворення накиду.

Щоб утворити накид, слід правою спицею підхопити робочу нитку, що лежить на вказівному пальці лівої руки, згори рухом справа наліво – “до себе” (рис. 13).

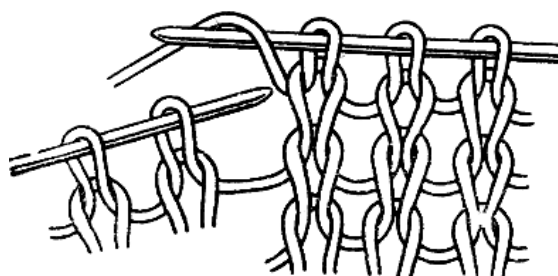

Рис. 13. Утворення накиду.

Одержаний накид при в'язанні наступної петлі треба притримати вказівним пальцем правої руки. З виворітного боку роботи накид завжди пров'язуємо як виворітну петлю.

При такому способі в'язання у полотні утвориться отвір. Щоб закрити його, досить зробити зворотний накид. Для цього робочу нитку підхоплюємо рухом спиці “від себе”, під нитку (рис. 14).

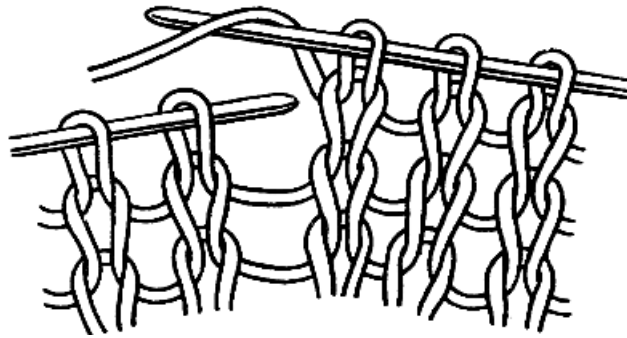

Рис. 14. Зворотний накид.

Завдання 7. Виконати зразки узорів з петель, знятих разом з робочою ниткою-накидом (група легких узорів).

В'язки, дещо пишніші й рельєфніші за звичайні, можна одержати, якщо знімати петлю з лівої спиці на праву, не пров'язуючи, разом з робочою ниткою (накидом). Зняту петлю з накидом одержуємо *двома способами*.

Перший спосіб. Перед тим, як зняти петлю з лівої спиці, підхоплюємо правою робочу нитку, тобто робимо накид. Притримуючи його вказівним пальцем правої руки та не пров'язуючи, знімаємо першу петлю з лівої спиці на праву. При цьому одержуємо петлю і накид, який є зайвим у ряді (рис. 15).

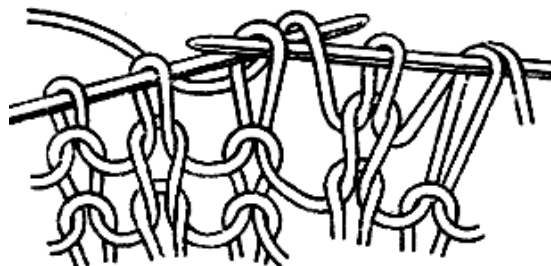

Рис. 15. Знімання петлі разом з робочою ниткою (накидом).

Тому в наступному ряді (або через кілька рядів) його слід убавити, пров'язуючи петлю разом з накидом, що висить над нею (рис. 16).

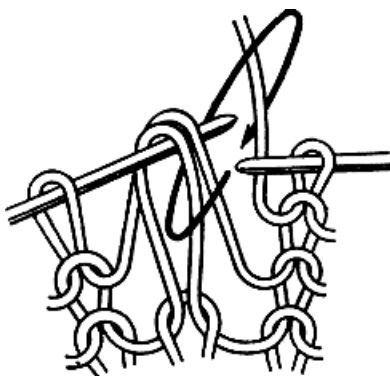

Рис. 16. Пров'язування петлі разом з накидом, що висить над нею.

В кожному окремому випадку в описах узорів вказується, яку петлю слід зняти, не пров'язуючи, і якою петлею пров'язувати її разом з накидом, що висить над нею.

Про виконанні деяких узорів ту саму петлю можна знімати, не пров'язуючи, у двох-трьох і більше рядах (резинка “люкс”). При цьому число накидів відповідає числу рядів, з яких знімається петля (рис. 17).

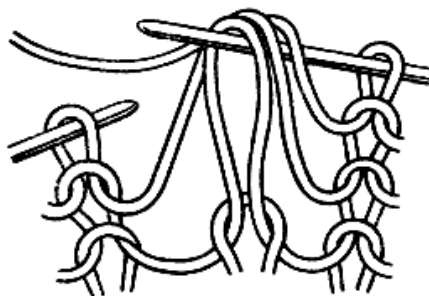

Рис. 17. Знімання петлі з двома накидами.

Щоб пров'язати зняту петлю з двома-чотирма накидами, праву спицю вводимо в петлю з лицьового боку роботи зліва направо під усі накиди і через весь жмуток витягаємо нову петлю. В'яжемо її лицьовою петлею за верхні часточки, іноді за нижні (рис. 18).

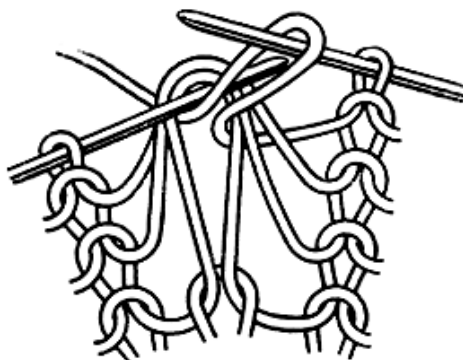

Рис. 18. Пров'язування петлі з двома накидами.

Пров'язаний жмуток з одного боку утворює опуклість, а з другого – бантик. Такий узор може бути використаний з обох боків. Цей спосіб одержання знятої петлі з накидом широко використовується при в'язанні кашне, шапочок, спортивних светрів.

Другий спосіб. В'язки такого самого типу можна одержати, не роблячи накиду. Праву спицю вводимо (з лицьового боку роботи) на ряд нижче, під першу лицьову петлю, що висить на лівій спиці. Витягаємо нову петлю, а верхню скидаємо, не пров'язуючи. Ця петля розпускається і утворює накид над новою петлею (спрощена англійська резинка). Вводити спицю на ряд нижче можна не тільки під лицьову, але й під виворітну петлю, як показано на рис. 19.

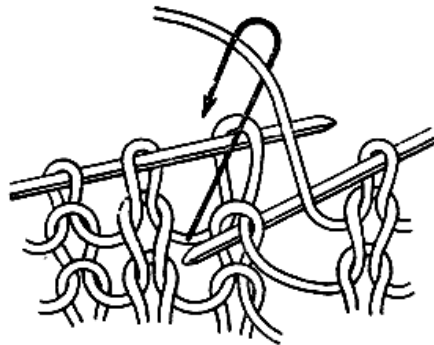

Рис. 19. Введення спиці під виворітну петлю.

Для цього захоплюємо робочу нитку і рухом “від себе” витягаємо її на протилежний бік. Верхню петлю скидаємо. Розпускаючись, вона утворює над новою петлею накид. Узори, вив'язані другим способом, виходять пишнішими.

Завдання для самостійного опрацювання. Вивчити способи виконання лицьової та виворітної схрещених петель.

Питання для самоконтролю

1. Які матеріали та інструменти використовуються для в'язання спицями?

2. Як визначити номер спиці?
3. Як підготувати пряжу для в'язання?
4. Розкажіть про види петель та способи їх виконання.
5. Як враховуються крайні петлі у схемах для в'язання спицями?
6. Чому важливо вміти готувати пряжу до в'язання?

ПРАКТИЧНА РОБОТА №2

В'язання спицями за схемами

Мета. Ознайомити студентів із схемами в'язання спицями; навчити виконувати елементи в'язання, записувати умовні позначення; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці.

Основні поняття: елемент в'язання, умовне позначення, схема в'язання.

Короткі теоретичні відомості

Схеми для в'язання спицями складають справа наліво в прямому і зворотному напрямку знизу вгору, як при в'язанні рядів.

Всі непарні ряди 1, 3, 5 тощо позначають з правого боку і в'яжуть по лицевій стороні в прямому напрямку петлями, що відповідають умовним позначкам на схемах.

Всі парні ряди 2, 4, 6 тощо позначають з лівої сторони і в'яжуть у зворотному напрямку, як їх бачать на лицевій стороні виробу, тобто лицевий знак на схемі в'яжуть виворітною петлею, а виворітний – лицевою петлею. Всі решта види петель виконують по парних рядах, як показує умовне позначення.

Порожня клітинка на схемі означає, що петлі немає. Її потрібно пропустити і в'язати наступну петлю, як показує умовне позначення.

Потовщеними лініями обмежується рапорт узору.

Рапортом називається елемент узору, який складається з певної кількості петель і рядів, шляхом повторення якого утворюється цілий узор.

Рапорт можна зображати як схематично, так і записувати словесно.

Оформлення краю в'язаного полотна

Перший спосіб. Якщо на початку кожного ряду крайню петлю знімати з лівої спиці на праву, не пров'язуючи та залишаючи робочу нитку за спицею, а в кінці ряду останню петлю пров'язувати виворітною петлею, одержимо рівний край. Такий край називається *ланцюжкоподібним* і використовується при в'язанні найрізноманітніших трикотажних виробів (рис. 1).

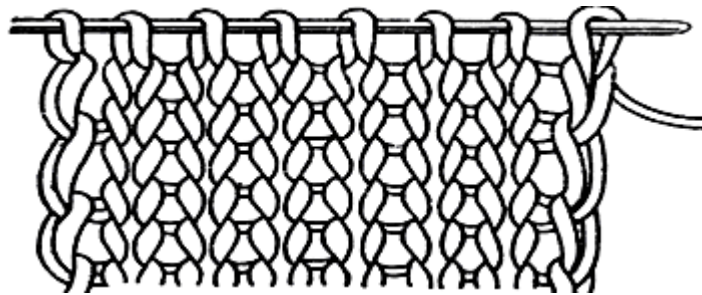

Рис. 1. Ланцюжкоподібний край.

Другий спосіб. Якщо на початку кожного ряду крайню петлю знімати з лівої спиці на праву, не пров'язуючи та залишаючи робочу нитку за спицею, а в кінці ряду останню петлю пров'язувати лицьовою петлею, одержимо *вузликоподібний* край (рис. 2).

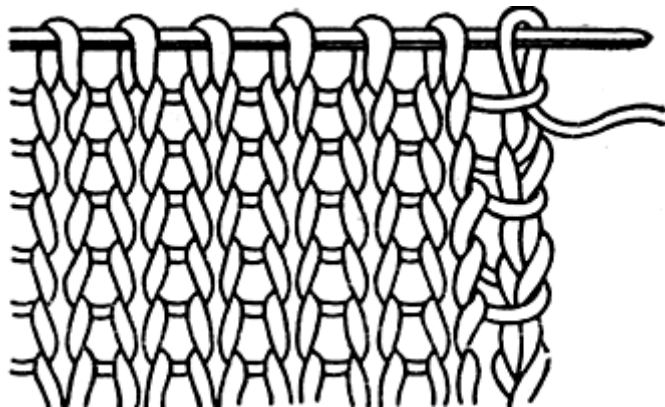

Рис. 2. Вузликоподібний край.

Надалі слід пам'ятати, що крайні петлі (перша й остання) у схемах не позначаються, тому що вони не утворюють узору, однак під час набирання петель їх треба додавати до загальної кількості петель. Наприклад, якщо треба набрати на спиці 32 петлі, то це означає, що для

узору треба набрати 30 петель плюс дві, які утворюють рівний край виробу.

Закріплення петель останнього ряду

Щоб закінчити в'язання зразка, треба вміти закріпити петлі останнього ряду. На початку ряду одразу пров'яжіть крайню петлю разом з першою лицьовою за нижні часточки. В результаті на правій спиці утвориться одна петля. Переводимо її на ліву спицю і знов пров'язуємо разом з наступною петлею. Повторюємо цей рух доти, поки не будуть закриті всі петлі верхнього ряду. При цьому утвориться *косичка* (рис. 3).

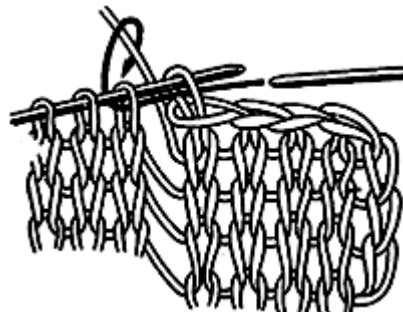

Рис. 3. Закріплення петель косичкою.

Коли на спиці залишиться остання петля, нитку від клубка відриваємо, протягуємо її в останню петлю і затягаємо вузлик.

Умовні позначення для в'язання спицями

№ з/п	Назва петель	Умовні позначення
1	Лицьова петля	IX•+■
2	Виворітна петля	-○□▣
3	Знята петля (нитка перед петлею)	т⋈▣
4	Знята петля (нитка за петлею)	⊥⋈▣
5	Накид (прямий)	пo/
6	Накид (зворотний)	Uo\
7	Дві петлі, пров'язані разом лицьовою за задні стінки	▴▴<
8	Дві петлі, пров'язані разом лицьовою за	▴▴<

	передні стінки	
9	Одна петля і накид, пров'язані разом лицьовою	
10	Одна петля і накид, пров'язані разом виворітною	
11	Три петлі, пров'язані разом лицьовою	
12	Три петлі, пров'язані разом лицьовою (із зніманням петлі)	
13	Три петлі, пров'язані разом виворітною	
14	Вив'язування з однієї петлі двох	
15	Вив'язування з однієї петлі трьох	
16	Схрещення петель праворуч	
17	Схрещення петель ліворуч	
18	Повітряна петля	
19	Закрита петля	

Розрахунок щільності в'язання

Не можна приступати до в'язання виробу, не знаючи, з якої кількості петель слід починати роботу. Для цього треба визначити густоту (щільність) в'язання.

Щільність в'язання визначають за дослідним зразком, який в'яжуть обраним узором, використовуючи той самий номер спиць і ту саму пряжу, що і для основного виробу. Зразок треба обов'язково виконувати самостійно, оскільки кожна в'язальниця має свій індивідуальний почерк (рис. 4).

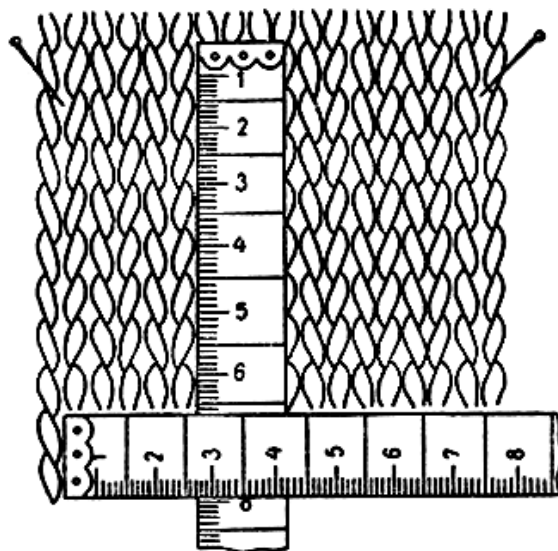

Рис.4. Визначення щільності в'язання

Щільність по горизонталі – це кількість петель в одному сантиметрі в'язаного полотна:

Щ г = Кількість петель у зразку

Ширина зразка, см

Щільність по вертикалі – це кількість рядів петель в 1см в'язаного полотна:

Щ в = Кількість рядків у зразку

Висота зразка, см

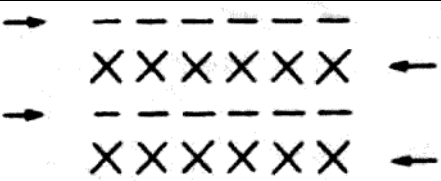
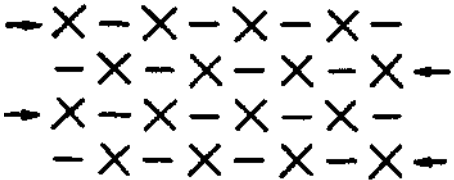
Для зручності розрахунки щільності в'язання інколи здійснюють не на всю ширину і висоту зразка, а на ціле число сантиметрів (на 10см, на 5см). Але не можна розраховувати на дуже маленькому зразку – розрахунки будуть неточні. Після розрахунку щільності в'язання визначають відповідну кількість петель і приступають до виготовлення виробу.

Хід роботи

Завдання 1. Закріпити останні ряди у вив'язаних на попередньому занятті зразках.

Завдання 2. Виконати зразки панчішного в'язання з оформленням краю двома способами.

Завдання 3. Користуючись схемами, виконати зразки в'язання.

а	
б	
в	

Завдання для самостійної роботи. Виконати зразок орнаменту:

Як ряд 3 11

```

10 ○○○○○○○○○○○
   ××××××××××× 9
8  ○○○○○○○○○○○
   ××××××××××× 7
6  ×××××××××××
   ○○○○○○○○○○○ 5
4  ×××××××××××
   ○○○○○○○○○○○ 3
2  ○○○○○○○○○○○
   ××××××××××× 1
  
```

Питання для самоконтролю

1. Які умовні позначення основних та додаткових петель в'язання спицями ви знаєте?
2. Що таке рапорт?

3. Як правильно оформляти схеми для в'язання спицями?
4. Які способи запису в'язання вам відомі?
5. Якими способами закріплюють останній ряд в'язаного полотна?
6. Чому важливо вміти правильно оформляти краї в'язаного полотна?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

Виконання рельєфних, плоских, ажурних узорів

Мета. Ознайомити студентів із способами в'язання спицями; навчити виконувати рельєфні, плоскі, ажурні узори, записувати умовні позначення; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки в'язання, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці.

Основні поняття: елемент в'язання, умовне позначення, схема в'язання, узори для в'язання.

Короткі теоретичні відомості

Поєднуючи лицеві та виворітні петлі, можна вив'язати необмежену кількість узорів. Їх можна доповнити більш складними видами переплетень.

До найпростіших видів в'язання відносяться гладке однолицеве, двовиворітне та резинка.

Якщо вив'язувати перший ряд лицевими петлями, другий – виворітними і т.д., то одержимо *гладке однолицеве в'язання*, яке має лицеву та виворітну сторони. Рапорт цього в'язання можна записати:

1-й ряд: лицеві петлі.

2-й ряд: виворітні петлі.

3-й ряд: узір повторюють з 1-го ряду.

Пров'язуючи кожен ряд лицевими петлями, утворюють *двовиворітне (хусткове) в'язання*

При чергуванні лицевих та виворітних петель в кожному ряду утворюється *дволицеве в'язання* або “резинка”. Рапорт цього виду в'язання записують так:

1-й ряд: 2 лицеві, 2 виворітні.

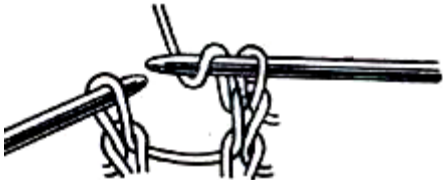
2-й та наступні ряди: в'яжуть за рисунком, що утворився.

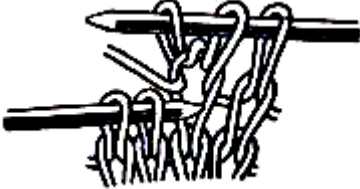
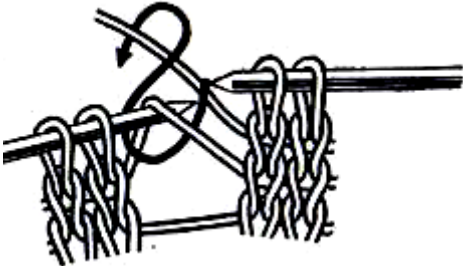
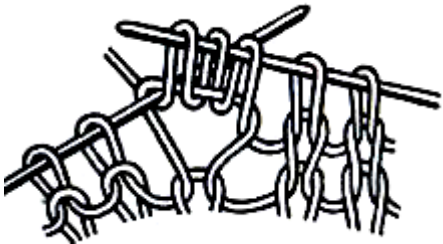
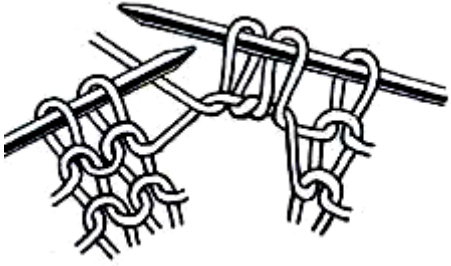
Узори, що виконуються шляхом поєднання лицевих і виворітних петель, можна поділити на **рельєфні** – з однаковою кількістю лицевих та виворітних петель та **плоскі** – у яких на фоні лицевих або виворітних вив'язується рисунок.

Якщо уважно розглянути **узори з переміщенням петель**, то можна побачити, що петлі в певних місцях перехрещуються. Джгут та коси ніби складаються з окремих пасм, що переплітаються між собою. Щоб досягнути такого переплетення петель, змінюють звичайну послідовність в'язання: спершу в'яжуть 3 і 4 петлю, а потім 1 і 2, причому петлі, які потрібно переплести, знімають на додаткову спицю.

Ажурні узори дозволяють урізноманітнити в'язання відповідно з модою та власними творчими задумами. Вони зовні нагадують мереживо. В'язане полотно має наскрізні отвори, що можуть бути розміщені у будь-якому порядку. Утворюється ажурна в'язка найчастіше використанням накиду, пров'язуванням кількох петель разом, вив'язуванням з однієї петлі кількох.

Інструкційна карта. Основні елементи ажурних узорів

№ з/п	Назва елемента	Графічне зображення
1	Накид “до себе”	

2	Накид “від себе”	
3	Пров'язування з одної петлі двох	
4	Протягування петлі з проміжку між петлями	
5	Пров'язування 3 петель з одної	
6	Пров'язування подвійного накиду	

Хід роботи

Завдання 1. Користуючись схемою, вив'язати зразок узору “рубчик”.

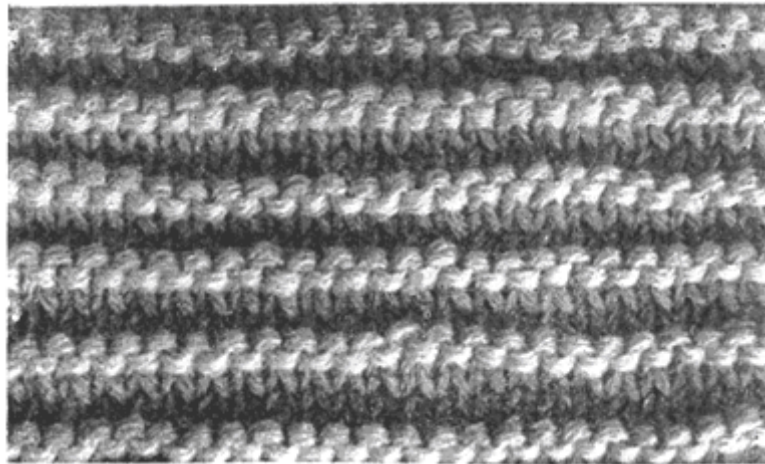
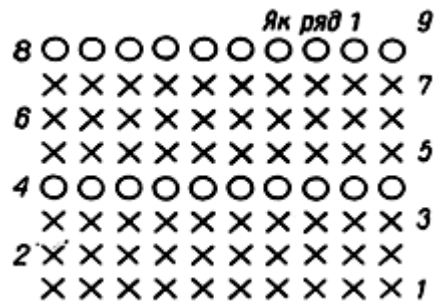

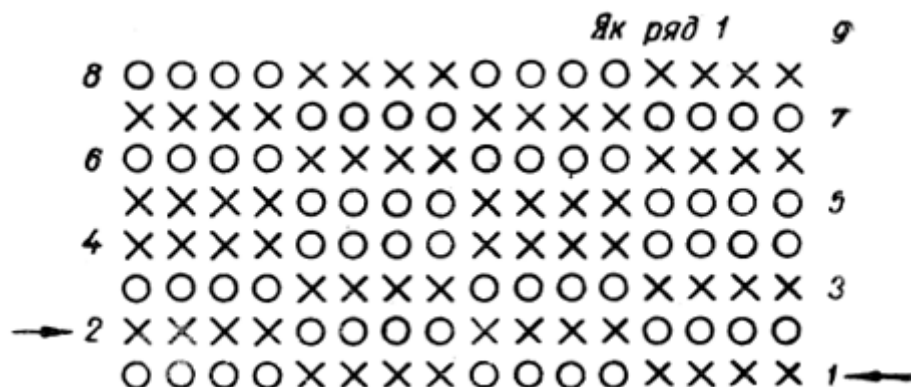
Рис 1. Зразок в'язаного “рубчиком” полотна

Завдання 2. Користуючись схемою, вив'язати резинку 2×2.

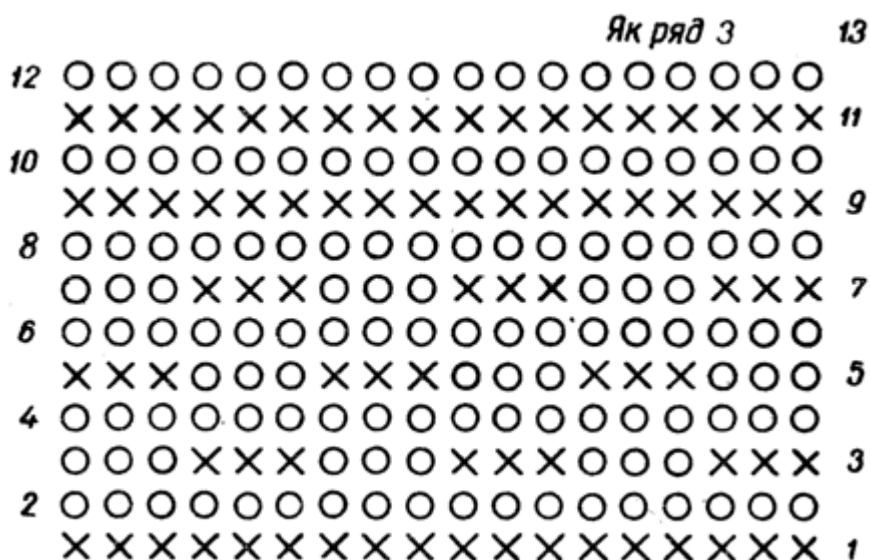

Завдання 3. Скласти схему та вив'язати резинку 1×1.

Завдання 4. За запропонованою схемою вив'язати зразок узору “шахівка”

Завдання 5. За запропонованою схемою виконати зразок плоского узору.

Завдання 6. За словесним описом вив'язати орнамент “джгут”.

Набрати 12 петель, плюс 2 петлі пруга.

1 ряд – 4 виворітні, 4 лицьові, 4 виворітні.

2 ряд і всі парні ряди – в'язати за малюнком.

3, 5 ряди – в'язати як 1 ряд.

7 ряд – 4 виворітні, 2 петлі зняти, не пров'язуючи, на додаткову спицю (спиця перед в'язкою), 2 лицьові, 2 лицьові пров'язати з додаткової спиці, 4 виворітні.

9 ряд – в'язати як 1 ряд.

Завдання для самостійної роботи. Підібрати орнамент, схему та виконати зразок ажурного в'язання.

Питання для самоконтролю

1. Які види в'язання відносяться до найпростіших?
2. Як розрізнити рельєфні та плоскі узори?
3. У чому полягає особливість виконання узорів з переміщенням петель?
4. Які основні елементи ажурних узорів ви знаєте?
5. Які правила виконання накиду?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

Способи виконання багатоколірного орнаменту. Вишивка на панчішному в'язанні

Мета. Ознайомити студентів із способами виконання багатоколірного орнаменту; навчити складати схеми для в'язання, виконувати кольорові орнаменти; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці.

Основні поняття: орнамент, елемент в'язання, умовне позначення, схема, колір.

Короткі теоретичні відомості

При в'язанні одягу, предметів побуту часто використовують орнаменти. Ними прикрашають шапки, рукавиці, шкарпетки, деталі крупних виробів. При добиранні орнаменту слід враховувати призначення в'язаного виробу, а саме: у виробах для спорту використовуються крупні орнаменти, які добре видно здалеку; для дитячих виробів – яскраві, проте не крупні та не складні мотиви, які зрозумілі дитині; для святкових виробів – більш складний рисунок. Орнаменти бувають рослинні, геометричні, пейзажні, символічні, каліграфічні. Орнаментальна в'язка – досить складна, потребує навичок і уваги. Виконують її, як правило, на основі панчішної в'язки, нитками двох і більше кольорів. Під час в'язання користуються схемами, які побудовані на основі орнаментів для вишивання хрестиком, але у в'язанні кожна клітинка орнаменту відповідає одній петлі. Рисунок має рапорт за кількістю петель та рядів. Пров'язують петлі, беручи поперемінно нитки з різних клубків. А нитки,

що не беруть участі у пров'язуванні, протягують з виворітного боку, причому при зміні кольорів нитки переплітаються. Важливо стежити, щоб нитки з вивороту не стягували в'язане полотно (рис.1).

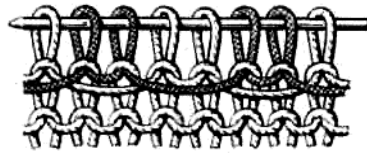

Рис. 1. Виворітний бік орнаментального в'язання

Добирати рисунок орнаменту найкраще з розрахунком на парну кількість рядів, для того, щоб нитки на краю виробу не обривати. При зміні кольорів першу крайову петлю в ряду пров'язують ниткою того кольору, яка буде утворювати рисунок цього ряду (рис.2).

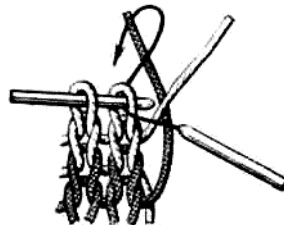

Рис. 2. В'язання при зміні кольору нитки

Якщо рисунок великий або в клітинку, то виріб рекомендується в'язати з декількох клубків: для кожної клітинки окремий клубок. Для того, щоб в'язане полотно в місцях з'єднання не розходилося, нитки різного кольору слід зв'язувати між собою. Для цього обидві робочі нитки тримають лівою рукою і повертають на себе, якщо нитка іншого кольору вводиться на лицевому боці в'язання (рис 3, а), якщо на виворітній – від себе (рис 3, б), а потім вив'язують петлі ниткою певного кольору.

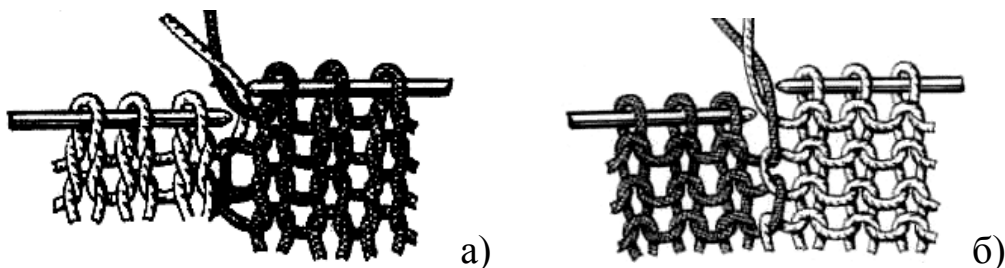

Рис. 3. Зв'язування ниток різного кольору у полотні

У художньому в'язанні орнаменти не тільки вив'язують, але і вишивають. Вишивку можна виконувати двома способами:

1) голкою з кольоровою ниткою виконують петельки, подібні до в'язаних, захоплюючи два ряди в'язаного полотна (рис.4, а);

2) голкою з кольоровою ниткою виконують петельки, подібні до в'язаних, захоплюючи один ряд в'язаного полотна (рис. 4, б).

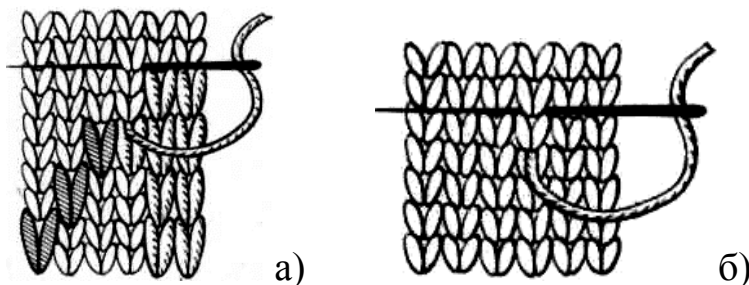

Рис. 4. Вишивання по в'язаному полотні

Орнаменти можна вишивати не лише хрестиком, а й гладдю, вузликами, бісером, стеклярусом, блискітками.

Хід роботи

Завдання 1. Виконати зразок панчішного полотна розміром 20×15см.

Завдання 2. На готовому зразку в'язаного полотна вишити орнаменти (рис. 5):

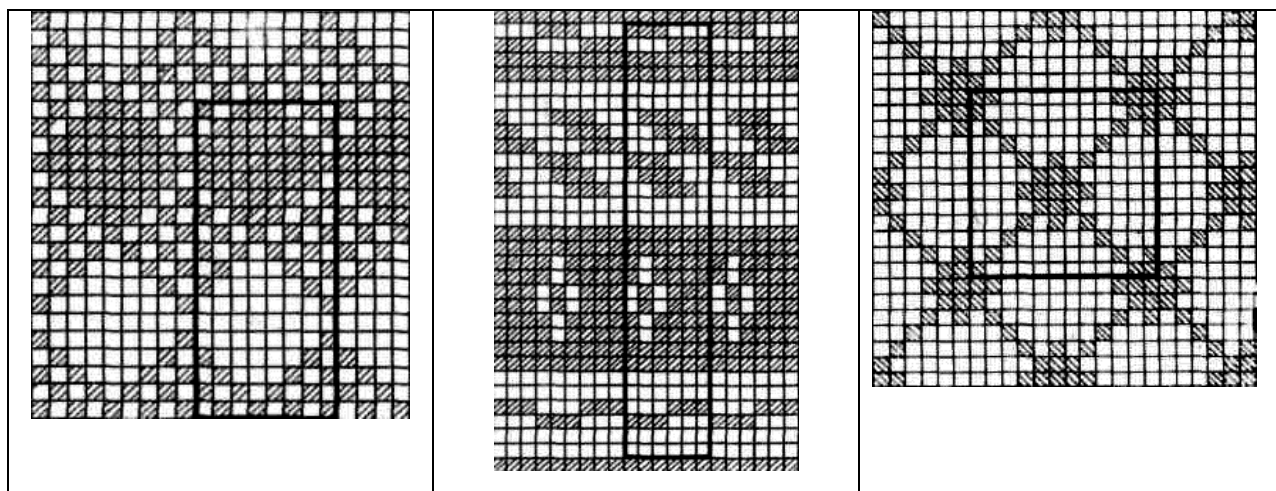

Рис. 5. Зразки орнаментів для в'язання та вишивання по в'язаному полотну

Завдання 3. Вив'язати зразки орнаментів (рис.5).

Завдання для самостійної роботи.

- 1) Підібрати геральдичний орнамент та вив'язати його.
- 2) На зразку в'язаного полотна вишити орнамент гладдю, доповнивши його бісером.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте види орнаментів?
2. Як зображається орнамент для в'язання?
3. У чому полягає технологія в'язання орнаментів?
4. Як виконується перехід кольорів у в'язаних орнаментах?
5. Як запобігти розсуванню кольорового в'язаного полотна?
6. Розкажіть про способи вишивання на в'язаному полотні.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5

В'язання зразків з убавлянням та прибавлянням петель

Мета. Ознайомити студентів із способами убавляння та прибавляння петель, виконувати зразки в'язання, записувати та читати схеми в'язання; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел із в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці.

Основні поняття: елемент в'язання, умовне позначення, убавляння петель, прибавляння петель.

Короткі теоретичні відомості

З в'язаного полотна можна виготовити одяг різних фасонів і розмірів (рукавиці, шкарпетки, шапочки, светри, жакети, сукні, костюми).

Зменшуючи і збільшуючи кількість петель, можна одержати в'язаний виріб будь-якої форми. Коли треба розширити в'язане полотно, *прибавляють* (збільшують) кількість петель у ряді. Для того, щоб звужити в'язане полотно (надати йому певної форми), слід *убавити* відповідну кількість петель.

Убавляння петель. Петлі можна убавляти з країв виробів, а також всередині в'язаного полотна по одній або по кілька підряд. Щоб убавити одразу багато петель, треба закріпити їх косичкою так само, як петлі останнього ряду. Якщо треба зменшити кількість петель всередині в'язаного полотна, слід закривати їх в один прийом та продовжувати в'язання. Таке зменшення проводять при в'язанні кишені або петель для застібки.

Зменшення великої кількості петель необхідно робити поступово, в кілька прийомів, закриваючи по три – п'ять петель в кожному ряду до тих пір, поки не залишиться потрібна їх кількість. Таке зменшення роблять, оформлюючи виріз горловини, пройми, а також утворюючи скіс плеча. Зменшити ряд на одну петлю можна, пров'язуючи дві разом лицьовою (рис. 1) або виворітною петлями (рис. 2).

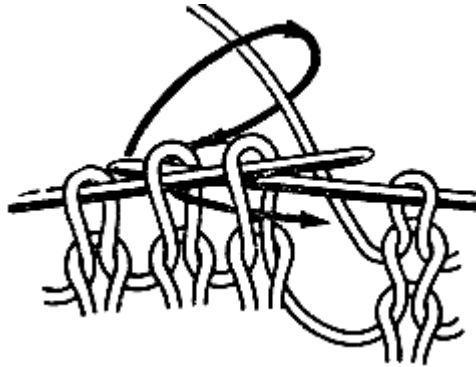

Рис. 1. Пров'язування двох петель разом лицьовою за нижні часточки.

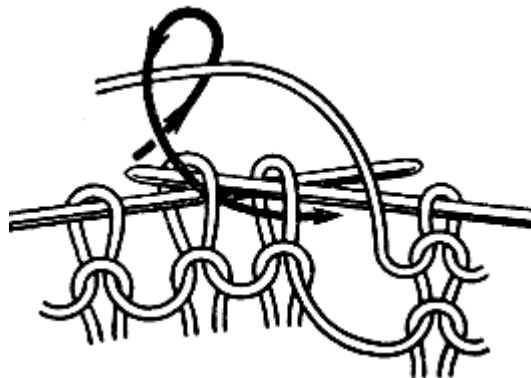

Рис. 2. Пров'язування двох петель разом виворітною.

Дві петлі убавляють, пров'язуючи три разом лицьовою (рис. 3) або виворітною петлями (рис. 4).

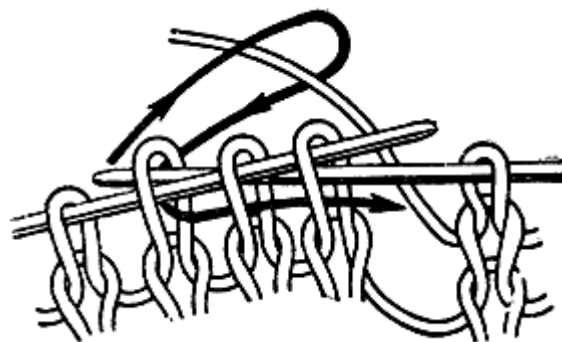

Рис. 3. Пров'язування трьох петель разом лицьовою за нижні часточки.

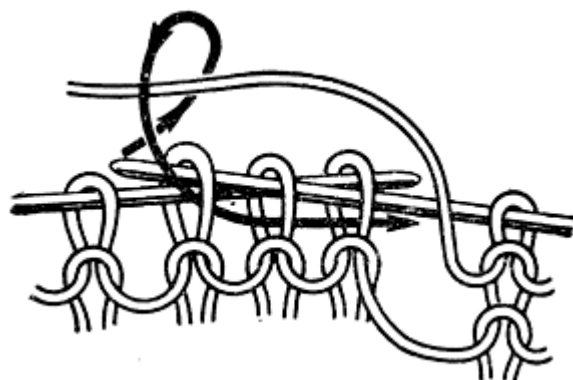

Рис. 4. Пров'язування трьох петель разом виворітною.

Убавляння однієї петлі з країв виробу. Розглянемо, як треба зменшувати кількість петель, щоб одержати полотно у формі трикутника.

Перший спосіб. Трикутник можна одержати, якщо зменшувати кількість петель в кожному лицьовому ряді виробу, пров'язуючи по дві разом на початку і в кінці ряду. На початку ряду пров'язуємо дві петлі разом лицьовою за нижні часточки, а в кінці ряду – дві петлі разом виворітною.

Умовні позначення:

- $\triangle$ – 2 разом лицьовою за нижні часточки
- $\blacktriangle$ – 2 разом виворітною петлею
- $\triangle$ – 3 разом лицьовою за нижні часточки
- $\blacktriangle$ – 3 разом виворітною петлею

Щоб при зменшенні кількості петель край виробу не скручувався, слід крайню петлю на початку наступного ряду знімати довшою. В кінці трикутника останні три петлі пров'язують разом.

Другий спосіб. Трикутник можна одержати також, пров'язуючи по дві петлі разом виворітною в кінці кожного ряду чи по дві разом лицьовою на початку ряду.

Третій спосіб. Часто виникає необхідність різко зменшити кількість петель. В цьому випадку треба йти таким шляхом: на лицьовому боці пров'язати на початку і в кінці ряду по дві петлі разом лицьовою за нижні часточки. На виворітному боці роботи пров'язати на початку і в кінці ряду по дві петлі разом виворітною. При такому зменшенні кількості петель одержують полотно, що за формою нагадує косинку.

Прибавляння петель. Насамперед зауважимо, що кількість петель краще збільшувати на лицьовому боці роботи. Існує декілька способів збільшення кількості петель з країв виробу, а також всередині в'язаного полотна. Розглянемо найпростіші з них.

Перший спосіб. **Витягування петлі з проміжку між петлями.**

Знявши крайню петлю, вводять праву спицю під горизонтальний відрізок нитки, що лежить між двома петлями, і витягують нову петлю (рис. 5).

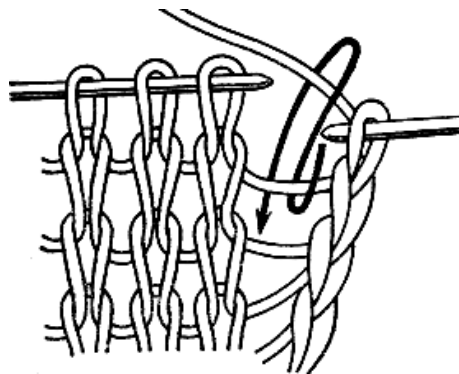

Рис. 5. Витягання петлі з проміжку між петлями.

При такому збільшенні кількості петель у в'язаному полотні утворюється невеличка дирочка. Тому цей спосіб рекомендується застосовувати тільки при додаванні петель з країв виробу.

Другий спосіб. З крайньої петлі вив'язати дві.

На початку ряду, не знімаючи з лівої спиці крайньої петлі, пров'язують її лицьовою за нижню часточку, а далі ще раз лицьовою за верхню. В кінці ряду крайню петлю в'яжуть один раз лицьовою за нижню часточку, а другий раз – виворітною. При такому способі додавання петель край виробу виходить вільним. Тому ним рекомендується користуватись у тих випадках, коли необхідно додавати петлі в кожному ряді або через ряд (рис. 6, а, б).

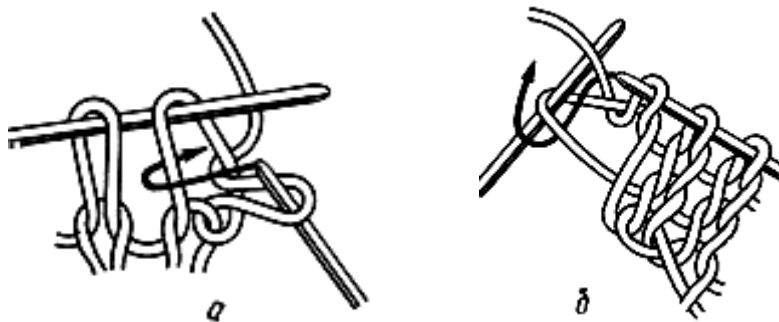

Рис. 6. Пров'язування петлі способом “з крайньої петлі зробити дві”:

а – додавання на початку ряду;

б – додавання в кінці ряду.

Третій спосіб. З однієї петлі вив'язати дві.

Вводять праву спицю під першу петлю (на ряд нижче), що висить на лівій спиці, потім лицьовою пров'язують нову петлю, а далі петлю, що висить над нею. Так додають петлі всередині в'язаного полотна, а також по краю виробу (рис. 7).

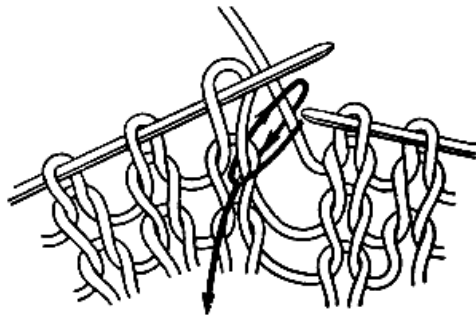

Рис. 7. Додавання петлі способом “з однієї петлі зробити дві”.

Четвертий спосіб. Накидання вільних петель.

Роботу тримають у правій руці, а нитку, що йде від виробу, беруть в ліву і великим пальцем рухом “на себе” підхоплюють нитку, утворюючи петлю. Потім знімають її на праву спицю. Так накидають потрібну кількість петель (рис. 8).

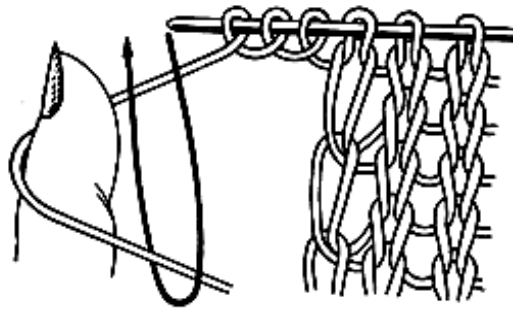

Рис. 8. Накидання вільних петель.

При в’язанні наступного ряду першу накидну петлю не знімають, а пров’язують як лицьову, за верхню часточку. Решту в’яжуть за узором. Цей спосіб застосовується в тому випадку, коли на спицю треба накинути одразу багато петель.

Хід роботи

Завдання 1. Набрати на спиці 25 петель. Пров’язати підготовчий ряд виворотними петлями, а далі панчішною в’язкою за схемою на рис. 9.

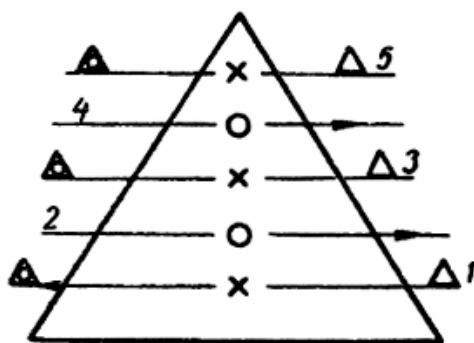

Рис. 9. Схема утворення трикутника (перший спосіб).

Завдання 2. Набрати на спиці 25 петель, пров'язати підготовчий ряд виворітними петлями, а далі зменшувати кількість петель за схемою на рис. 10.

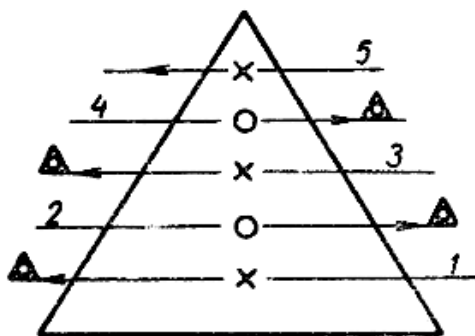

Рис. 10. Схема утворення трикутника (другий спосіб).

Завдання 3. Пров'язати трикутник за схемою на рис. 11 (на спиці набрати 25 петель).

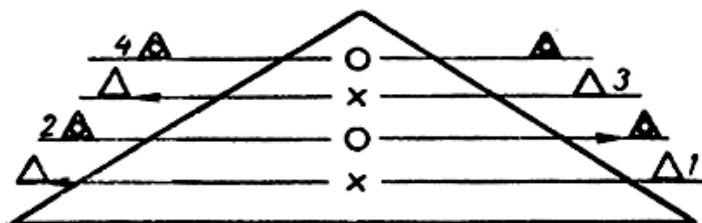

Рис. 11. Схема утворення трикутника (третій спосіб).

Завдання 4. Вив'язати полотно у формі паралелограма за схемою на рис. 12.

Набрати 30 петель, потім на початку кожного лицьового ряду додати по одній петлі (спосіб перший або другий), а в кінці того ж ряду виворітною петлею пров'язати дві останні разом. Виворітний ряд

пров'язати, не зменшуючи і не збільшуючи кількості петель. В такий спосіб вив'язати вгору 4 – 5см, а потім закрити петлі.

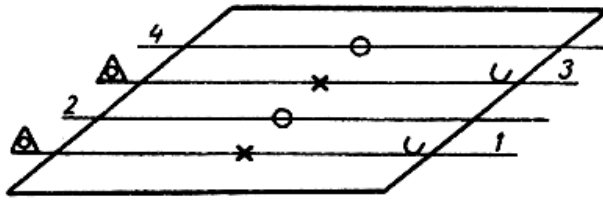

Рис. 12. Схема утворення паралелограма.

Завдання 5. Вив'язати півколо.

Набрати 10 петель, пров'язати виворітний ряд, а в лицьовому – через кожні дві-три петлі додавати нові третім способом. Так в'язати 3см, додаючи петлі в кожному лицьовому ряді, а потім всі петлі закрити. В результаті одержують полотно, розширене півколом (рис. 13).

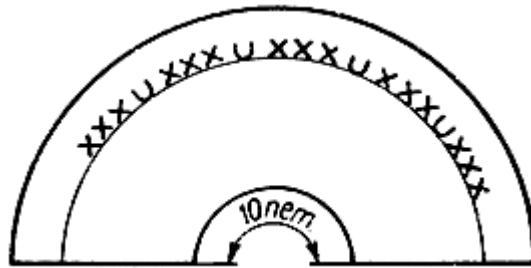
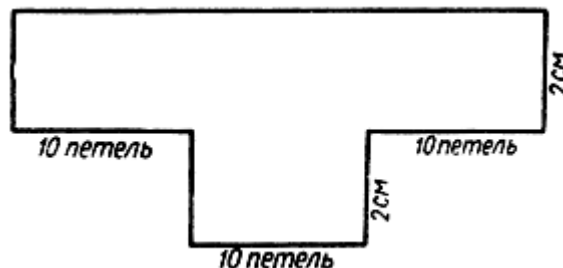

Рис. 13. Схема вив'язування півкола.

Завдання 6.

Завдання для самостійної роботи. Вив'язати зразок за запропонованою схемою:

Питання для самоконтролю

- 1.З якою метою проводять убавлення та додавання петель?
- 2.Які найпростіші прийоми убавлення петель?

3. На основі яких узорів можна проводити убавлення або додавання петель?

4. Якими способами можна утворити трикутне в'язане полотно?

5. Скільки прийомів додавання петель ви знаєте?

6. Як вив'язується полотно у вигляді паралелограма?

7. Яка послідовність в'язання полотна на півколом?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6

В'язання шкарпеток п'ятьма спицями. Опорядження готового виробу

Мета. Ознайомити студентів з інструментами та матеріалами для в'язання по колу; навчити виконувати в'язання декількома спицями, записувати умовні позначення, читати схеми в'язання, розраховувати кількість петель для в'язання; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки в'язаних виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці.

Основні поняття: в'язання по колу, елемент в'язання, умовне позначення, схема.

Короткі теоретичні відомості

Щоб зв'язати рукавички, шкарпетки, комірці, шапочки користуються п'ятьма тонкими спицями, загостреними з обох кінців. Спочатку на 2 спиці набирають необхідну кількість петель, яка повинна ділитися без залишку на 4 (за кількістю спиць, на яких виконують в'язання). Перший ряд набирають послаблюючи петлі і розподіляючи їх порівну на 4 спиці. Усі ці спиці тримають у лівій руці, а вільну спицю – п'яту – у правій. Першу петлю пров'язують, але не знімають, як роблять це при в'язанні двома спицями. Потім пров'язують усі петлі на одній спиці. Вона звільняється і нею пров'язують петлі, які розміщені на другій спиці, і так продовжують в'язати, дотримуючись схеми. Слід зауважити, що останню і першу петлі на спицях затягують тугіше.

Найпоширенішими виробами, які в'яжуть п'ятьма спицями є шкарпетки. Найчастіше їх в'яжуть з вовняної або напіввовняної пряжі,

якої для дитячих шкарпеток потрібно приблизно 60 – 90г, жіночих – 90 – 120г, чоловічих – 100 – 150г. В'язання починають з розрахунку кількості петель.

Розрахунок кількості петель. Шкарпетки мають щільно облягати ногу, не стискаючи її. Для розрахунку кількості петель міряють обхват щиколотки (рис 1), який становить, наприклад, 25см. Зв'язавши попередньо зразок панчішною в'язкою, розраховують щільність в'язання по горизонталі Щ_г. отриману величину множать на обхват щиколотки (наприклад: $2,5 \times 25 = 62,5$). Якщо отримана кількість петель не ділиться на 4, то її округлюють до більшого числа, яке без остачі ділиться на 4.

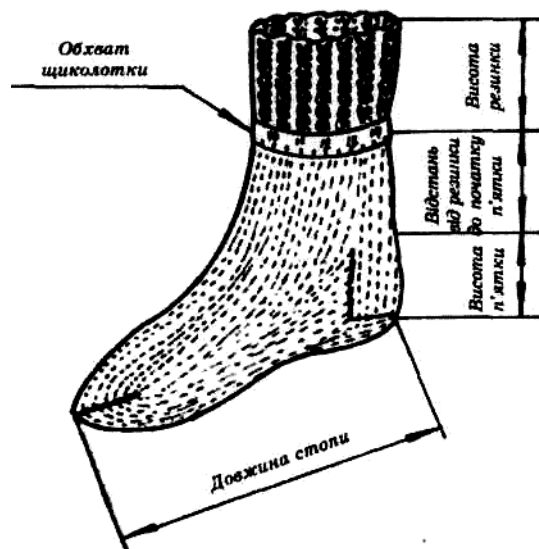

Рис.1. Розміри шкарпетки

Існує 4 основних **етапи** в'язання шкарпетки:

- в'язання шкарпеток до п'ятки;
- в'язання п'ятки;
- в'язання шкарпетки до миска;
- в'язання миска шкарпетки.

Хід роботи

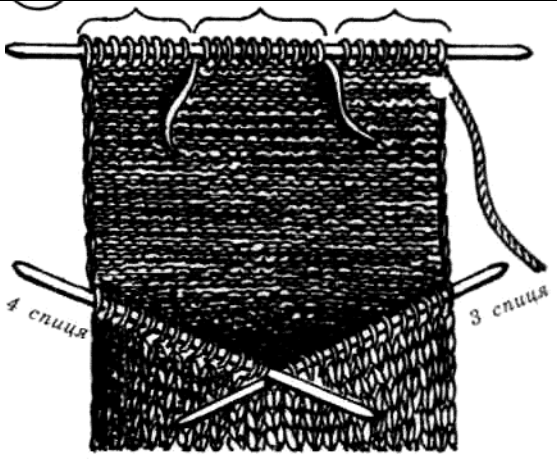
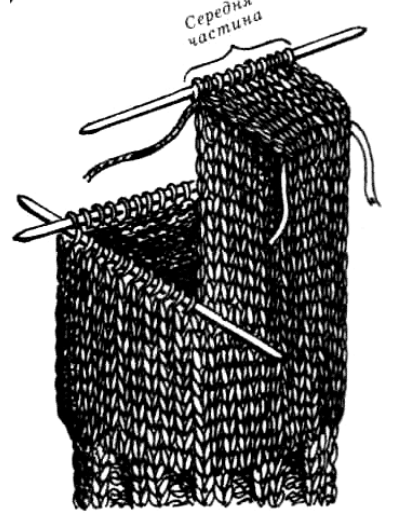
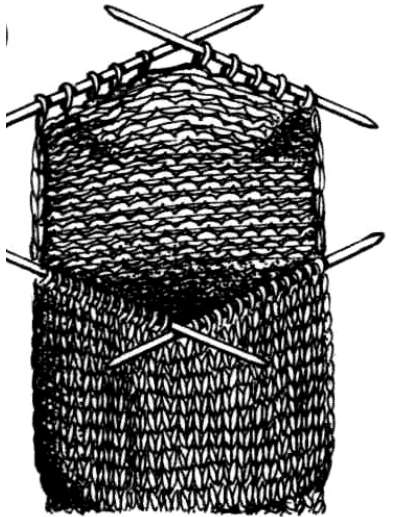
Завдання 1. Набрати 64 петлі та розподілити їх на 4 спиці.

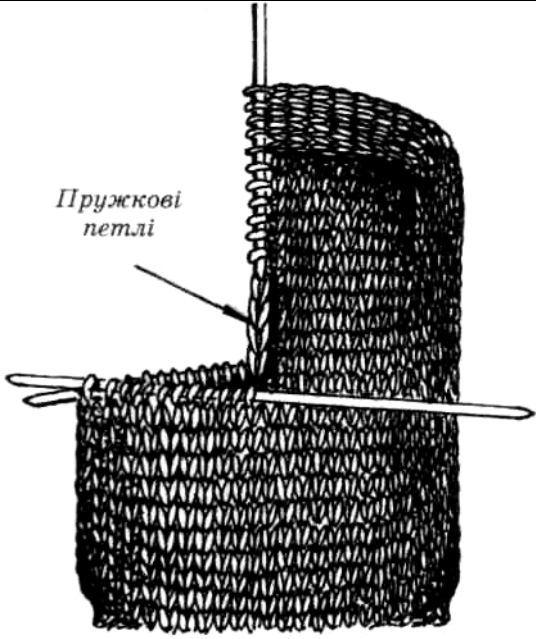
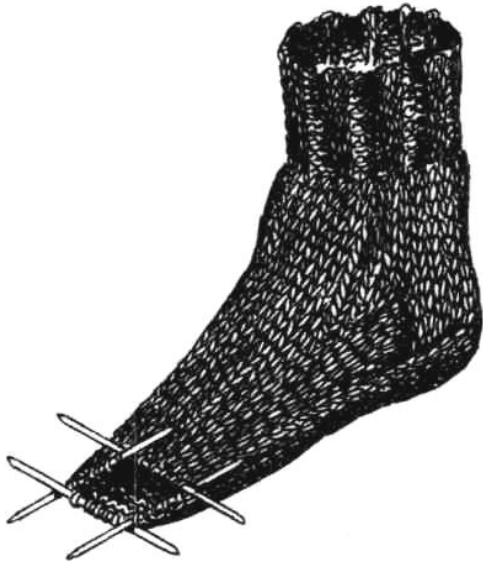
Завдання 2. Вив'язати резинку 2×2 по колу п'ятьма спицями.

Завдання 3. Розрахувати кількість петель для шкарпеток за власними мірками.

Завдання 4. Користуючись інструкційною картою, вив'язати шкарпетки за власними мірками.

№ з/п	Назва операції	Послідовність виконання	Графічне зображення
1	Набирання петель	Набрати петлі на 2 спиці та розподілити їх на 4 спиці	
2	В'язання шкарпетки до початку п'ятки	В'язати по колу за годинниковою стрілкою манжету висотою 5 – 7см резинкою 2×2. До початку п'ятки в'язати панчішною в'язкою (6см).	

3	В'язання п'ятки	В'язати п'ятку на першій та другій спиці. Розділити петлі на три частини.	
4	В'язання п'ятки	В'язати середню частину п'ятки, убавляючи петлі з бокових частин.	
5	В'язання шкарпетки до миска	Петлі середньої частини розподілити на дві спиці	

6	В'язання шкарпетки до миска	На першу і другу спиці набрати нові петлі з пружкових петель.	
7	В'язання шкарпетки до миска	В'язати шкарпетку по колу до кінця мізинця	
8	В'язання миска шкарпетки	В'язати мисок, убавляючи петлі	

Завдання для самостійної роботи. Зв'язати шкарпетку з орнаментом.

Питання для самоконтролю

1. Які інструменти використовуються для в'язання по колу?
2. Які вироби доцільно в'язати п'ятьма спицями?
3. У чому полягають технологічні особливості в'язання на чотирьох спицях?
4. Як розрахувати кількість петель для в'язання шкарпеток?
5. Які етапи в'язання шкарпеток вам відомі?
6. Як убавляють петлі при в'язанні середньої частини п'ятки?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 7

Побудова креслення викрійки основи жакету з вшивним рукавом

Мета. Ознайомити студентів із прийомами конструювання в'язаного плечового виробу; навчити будувати викрійки переду, спинки, рукава; виховувати акуратність і старанність під час побудови викрійок в'язаних виробів.

Обладнання: зразки в'язаних виробів, таблиці “Правила знімання мірок”, “Побудова основи плечового виробу”, “Побудова основи вшивного рукава”, ілюстрації з журналів та іншої друкованої джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: олівець, лінійка, папір для креслення.

Основні поняття: мірки, базисна сітка, креслення основи, викрійка.

Короткі теоретичні відомості

Розмір 48. Для побудови рисунка викрійки жакета з довгим вшивним рукавом (рис. 1) необхідні такі мірки, см: півокружність шиї 18, грудей 48, талії 38 по лінії низу виробу 50, половина ширини спинки 18, ширина плеча 13 довжина спинки до лінії талії 38 переду 43 відстань між найвищими точками грудей 10 довжина виробу 56 півокружність руки біля плеча 16,5, кисті 8, довжина рукава 55.

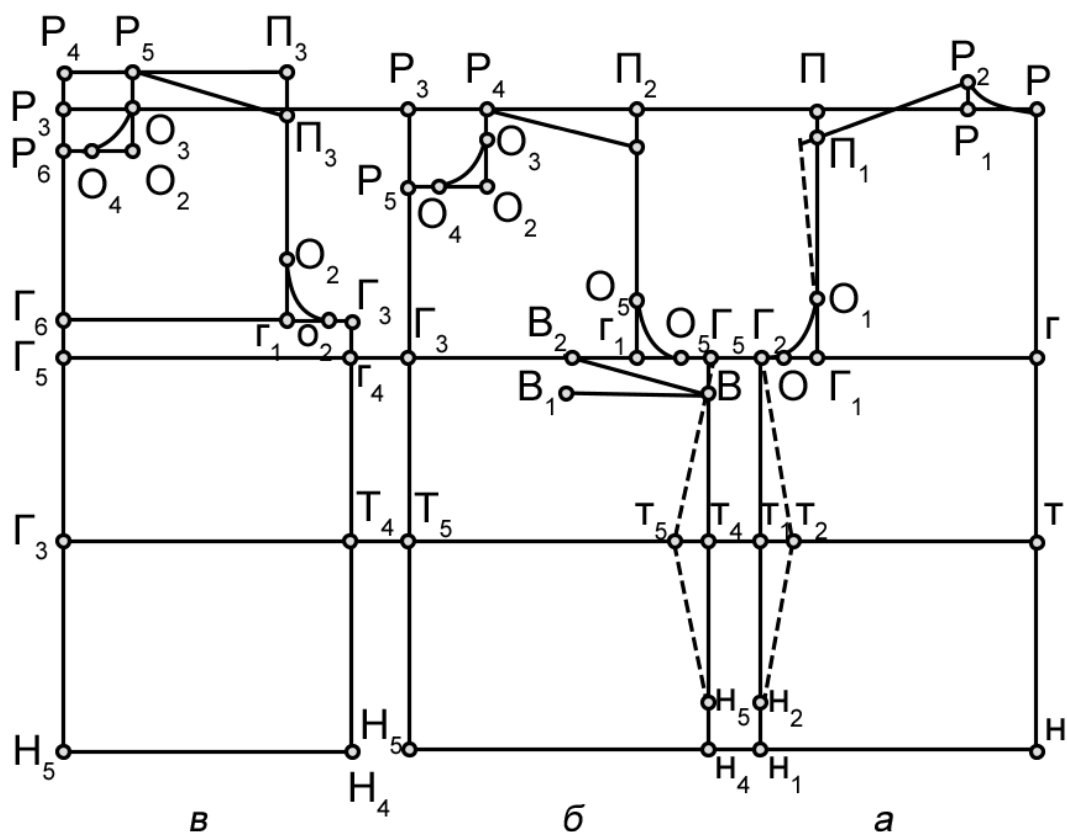

Рис.1. Креслення викрійки основи жакета з вшивним рукавом:

а – спинка,

б – перед з боковою нагрудною виточкою,

в – перед без бокової нагрудної виточки

Побудова спинки. Рисунок будуємо справа наліво. З правого боку аркуша паперу, відступивши 2 – 3см від краю, проводимо вертикальну лінію середини спинки. Під прямим кутом до лінії середини спинки зверху, відступивши від краю 5 – 6см, проводимо вліво лінію шиї. Точку перетину лінії середини з лінією шиї позначаємо буквою Р. Від точки Р вниз по лінії середини спинки відкладаємо мірку довжини спинки (38см) і ставимо точку Т, від якої вліво проводимо горизонтальну лінію талії, а також відкладаємо мірку довжини виробу (56см) і ставимо точку Я, від якої вліво проводимо горизонтальну лінію низу. Для визначення глибини пройми від точки Р вниз відкладаємо $\frac{1}{3}$ мірки півкожності грудей плюс 6см ($48 : 3 + 6 = 22$ см) і ставимо точку Г. Якщо використовуємо

даний рисунок викрійки для в'язання літніх кофточок і платтів, до $\frac{1}{3}$ мірки півокружності грудей додаємо 5см. З 56-го розміру глибина пройми для жакета (відрізок РГ) – не більше 24см, для літніх кофточок і платтів – не більше 23см. Від точки Г вліво проводимо горизонтальну лінію пройми. По лінії шиї від точки Р вліво відкладаємо $\frac{1}{3}$ мірки півокружності шиї і ставимо точку P_1 ($18 : 3 = 6$ см). Від точки P_1 вгору відкладаємо 2см (для великих розмірів – до 3см) і ставимо точку P_2 . Точки Р і P_2 сполучаємо плавною ввігнутою лінією. Від точки P_1 вліво по лінії шиї відкладаємо зняту мірку ширини плеча (13см) і ставимо точку П, від якої вниз опускаємо перпендикуляр до перетину з лінією пройми і ставимо точку Γ_1 . Від точки П вниз відкладаємо 2см для плеча з нормальним нахилом (для похилого плеча – 2,5см) і ставимо точку Π_1 . Сполучаємо точки P_2 і Π_1 ; одержуємо лінію скосу плеча. Ширина всієї пройми за розрахунком дорівнює $\frac{1}{4}$ мірки півокружності грудей ($48 : 4 = 12$ см), $\frac{1}{3}$ частина цієї величини плюс 1 см складає пройму спинки ($12 : 3 + 1 = 5$ см). Від точки Γ_1 вліво по лінії пройми відкладаємо 5см і ставимо точку Γ_2 . Для оформлення пройми відрізок $\Gamma_1\Gamma_2$ ділимо на три рівні частини і ставимо точку О, а від точки Γ_1 вгору відкладаємо 5см і ставимо точку O_1 . Плавною ввігнутою лінією сполучаємо точки Γ_2 , О і O_1 . $\Pi_1 O_1 O \Gamma_1$ – лінія пройми спинки. Якщо фігура з деякими відхиленнями, наприклад, якщо половина ширини спинки за знятою міркою дорівнює 18см, а ширина плеча – 14см, то від точки П вліво треба продовжити лінію скосу плеча на 1см і одержану точку сполучити з точкою O_1 (пунктир). Від точки Γ_2 опускаємо перпендикуляр до лінії низу і ставимо точку H_1 . $\Gamma_2 H_1$ – лінія боку для неприталеного жакета. Точку перетину лінії боку з лінією талії позначаємо буквою T_1 . Для напівприталеного жакета від точки T_1 вправо відкладаємо глибину бокової виточки, що дорівнює 2,5 – 3см і ставимо точку T_2 , яку сполучаємо пунктирною прямою з точкою Γ_2 . Від

точки H_1 вверх відкладаємо 3 – 8см (залежно від довжини виробу) і ставимо точку H_2 . Сполучаємо пунктирною прямою точки T_2 і H_2 . $\Gamma_2 T_2 H_2 H_1$ – лінія боку для напівприталеного жакета.

Побудова переду з нагрудною (горизонтальною) виточкою.

Пілочки в'язаного виробу можна виконувати з боковою виточкою і без неї. Бокові виточки виконують в узорах з гладеньким і нескладним переплетенням, в яких при виконанні вкорочених рядів зберігається структура узору. Рисунок переду будуємо зліва направо на продовженні ліній рисунка спинки. На лінії ший ставимо точку P_3 , від якої вниз проводимо вертикальну лінію середини переду. Точку перетину лінії середини переду з лінією пройми позначаємо буквою Γ_3 , з лінією талії – T_3 , з лінією низу – H_3 . Від точки P_3 вправо по лінії ший відкладаємо $1/3$ мірки півокружності ший ($18:3 = 6$ см) і ставимо точку P_4 . Від точки P_3 вниз відкладаємо $1/3$ мірки півокружності ший плюс 1 см ($18:3 + 1 = 7$ см) і ставимо точку P_5 . Від точки P_5 вправо проводимо пряму, паралельну лінії ший, що дорівнює відрізку $P_3 P_4$ і ставимо точку O_2 , яку сполучаємо прямою з точкою P_4 . Від точки P_4 вниз відкладаємо 3см і ставимо точку O_3 . Від точки P_5 вправо відкладаємо 2см і ставимо точку O_4 . Плавною ввігнутою лінією сполучаємо точки O_3 і O_4 . $P_4 O_3 O_2 P_5$ – лінія горловини переду. Від точки P_5 вправо по лінії ший відкладаємо ширину плеча (13см) і ставимо точку Π_2 , від якої паралельно лінії середини переду проводимо вертикальну лінію до перетину з лінією пройми. Точку перетину ліній позначаємо буквою Γ_4 . Від точки Π_2 вниз відкладаємо 3см для плеча з нормальним нахилом (для похилого плеча – 3,5 – 4см) і ставимо точку Π_3 , яку сполучаємо прямою з точкою P_4 . $P_4 \Pi_3$ – лінія скосу плеча. Від точки Γ_3 вправо відкладаємо половину окружності грудей плюс 2см на вільне облягання мінус відрізок $\Gamma \Gamma_2$ в спинці ($48 + 2 - 24 = 26$ см) і ставимо точку Γ_5 . Для пройми відрізок $\Gamma_4 \Gamma_5$ ділимо навпіл і одержуємо точку O_5 . Від

точки Γ_4 вгору відкладаємо 5см (на великі розміри – до 7см) і ставимо точку O_6 . Плавною увігнутою лінією сполучаємо точки O і O_6 . $\Gamma_3 O_6 O_5 \Gamma_5$ – лінія пройми переду. З точки Γ_5 вниз проводимо пряму до перетину з лінією низу. Точки перетину її з лінією талії позначаємо буквою T_4 , з лінією низу – H_4 . $\Gamma_5 H_4$ – бокова лінія для неприталених виробів. У напівприталених виробках по лінії талії переду від точки T_4 вліво відкладаємо таку саму глибину виточки, як і в спинці, ставимо точку T_5 , яку пунктирною прямою сполучаємо з точкою Γ . Від точки P_4 вгору відкладаємо 3см (до 8см залежно від довжини виробу) і ставимо точку H_5 . Сполучаємо пунктирною прямою точки T_5 і H_5 . $\Gamma_5 T_5 H_5 H_4$ – бокова лінія для напівприталеного жакета. Для визначення глибини бокової нагрудної виточки знаходимо різницю між мірками довжини переду до талії і довжини спинки до талії, від якої віднімаємо 1 (1,5)см ($43 - 38 - 1 = 4$ см). Виточку глибиною 4см розміщуємо на 3 (до 5)см нижче від лінії пройми, для чого від точки Γ_5 вниз відкладаємо 3см і ставимо точку B . Довжина виточки дорівнює ширині переду (відрізок $\Gamma_3 \Gamma_4$) мінус половина відстані між найвищими точками грудей і мінус 3см ($26 - 10 - 3 = 13$ см). Від точки B вліво проводимо лінію, паралельну лінії пройми довжиною 13см і ставимо точку B_1 , від якої вгору відкладаємо 4см (глибину виточки) і ставимо точку B_2 , яку сполучаємо з точкою B .

Побудова переду без нагрудної виточки. На фігури з дуже малим бюстом, а також при в'язанні пілочки узором, при якому можна будувати рисунок без оформлення бокової виточки, бокову лінію переду подовжують на 2 – 3см, а потім при зшиванні виробу у верхній частині бокового шва зайвину в'язаного полотна припосаджують. Рисунок переду без бокової нагрудної виточки будуємо також на продовженні горизонтальних ліній рисунка спинки. Зліва на лінії шиї ставимо точку P_3 , від якої вниз проводимо вертикальну лінію – лінію середини переду.

Точки перетину її з лінією пройми позначаємо буквою Γ_3 , з лінією талії – T_3 , з лінією низу – H_3 . Від точки P_3 вгору відкладаємо різницю між мірками довжини переду до талії і довжини спинки до талії мінус 2см на невеликі і середні розміри (на великі розміри – 3см) і ставимо точку P_4 . Від точки P_4 вправо проводимо горизонтальну лінію, яка буде лінією шиї переду. На цій лінії відкладаємо $1/3$ мірки півокружності шиї ($18 : 3 = 6\text{см}$) і ставимо точку P_5 . Від точки P_4 вниз відкладаємо $1/3$ мірки півокружності шиї плюс 1см ($18 : 3 + 1 = 7\text{см}$) і ставимо точку P_6 . Від точки P_6 вправо відкладаємо відрізок, що дорівнює відрізку P_4P_5 , і ставимо точку O_2 , яку прямою сполучаємо з точкою P_5 . Від точки P_5 вниз відкладаємо 3см і ставимо точку O_3 , а від точки P_6 вправо відкладаємо 2см і ставимо точку O_4 . Плавною ввігнутою лінією сполучаємо точки O_3 і O_4 $P_5O_3O_4P_6$ – лінія горловини переду. Від точки P_5 вправо відкладаємо зняту мірку ширини плеча (13см) і ставимо точку Π_2 , від якої вниз відкладаємо 3,5см для плеча з нормальним нахилом (для похилого плеча – 3,5 – 4см) і ставимо точку Π_3 . Прямою сполучаємо точки P_5 і Π_3 . $P_5\Pi_3$ – лінія скосу плеча. На вільне облягання по ширині до мірки півокружності грудей додаємо 2см. (Якщо півокружність стегон більша і не відповідає нормальному співвідношенню грудей і стегон, то в неприталеному жакеті на вільне облягання по лінії грудей можна додати 3 – 4см). Від точки Γ_3 вправо відкладаємо мірку півокружності грудей плюс 2см на вільне облягання, мінус відрізок $\Gamma\Gamma_2$ (24см) у спинці ($48 + 2 - 24 = 26\text{см}$) і ставимо точку Γ_4 . Від точки Γ_4 вгору відкладаємо відрізок, що дорівнює відрізку P_3P_4 , і ставимо точку Γ_5 , від якої вліво проводимо лінію, паралельну лінії шиї. На перетині її з лінією середини переду ставимо точку Γ_6 . $\Gamma_5\Gamma_6$ – лінія пройми переду. З точки Π_3 опускаємо перпендикуляр на лінію пройми і ставимо точку Γ_7 . Ширину пройми переду, відрізок $\Gamma_5\Gamma_7$, ділимо пополам і ставимо точку O_5 . Від точки Γ_7 вверх відкладаємо 5см (для великих розмірів – до 8см) і ставимо

точку O_6 , яку ввігнутою лінією сполучаємо з точкою $O_5P_3O_6O_5\Gamma_5$ – лінія пройми переду. Від точки Γ_4 вниз проводимо вертикальну лінію. Точку перетину її з лінією талії позначаємо точкою Γ_4 , а з лінією низу – H_4 . За даною викрійкою можна в'язати вироби без застібки спереду – светри, джемperi тощо. Для таких виробів серединою переду буде лінія P_6H_3 . Викрійку переду у цьому випадку треба робити розгорнутою. Для в'язання светра на вільне облягання по лінії грудей можна додати 3 – 4см. Після того, як зроблено рисунок основної викрійки, на неї наносимо додаткові лінії фасону.

Побудова креслення вшивного рукава. Посередині аркуша паперу проводимо вертикальну лінію – лінію середини рукава. На відстані 5 – 8см від верхнього краю аркуша паперу під прямим кутом до лінії середини проводимо горизонтальну лінію. Точку перетину позначаємо буквою A , від якої вниз по лінії середини відкладаємо мірку довжини рукава (55см) і ставимо точку H . Вліво і вправо через точку H проводимо горизонтальну лінію. Від точки A вниз по лінії середини відкладаємо висоту окату рукава (AG), що дорівнює $1/4$ мірки півокружності грудей плюс 3 см (на похилі плечі – плюс 2см), і ставимо точку Γ ($48 : 4 + 3 = 15$ см). На великі розміри висота окату – не більше 16,5см. Через точку Γ проводимо горизонтальну лінію, на якій вправо і вліво відкладаємо мірку півокружності руки біля плеча (16,5см) і ставимо точки Γ_1 і Γ_2 . Від точки Γ_1 вліво, а від точки Γ_2 вправо відкладаємо 3см і ставимо точки Γ_3 і Γ_4 . Для оформлення окату рукава від точки A вправо і вліво відкладаємо на середні розміри по 4см (на великі – 5см, на малі – 3 см) і ставимо точки A_1 і A_2 . Точку Γ_1 сполучаємо з точкою A_1 , а точку Γ_2 – з точкою A_2 . Відрізки AA_1 і AA_2 ділимо навпіл і ставимо точки O і O_1 . Від точок A_1 і A_2 вниз відкладаємо по 4см і ставимо точки O_2 і O_3 . Точки O , O_2 і O_1 O_3 сполучаємо плавними лініями. По лінії низу рукава від точки H вправо і вліво відкладаємо мірку

півокружності руки біля кисті плюс 2см ($8 + 2 = 10$ см) і ставимо точки H_1 і H_2 . Точку H_1 сполучаємо з точкою Γ_3 , а точку H_2 – з точкою Γ_4 . При в'язанні широкого рукава на манжеті ширина рукава внизу (H_3H_4) дорівнює ширині по лінії пройми рукава – відрізку $\Gamma_3\Gamma_4$. (Величина ця нестала, вона може бути більшою або меншою від величини відрізку $\Gamma_3\Gamma_4$). При побудові рисунка викрійки широкого рукава, відкладаючи довжину рукава, потрібно враховувати ширину манжети і напуск рукава над манжетою.

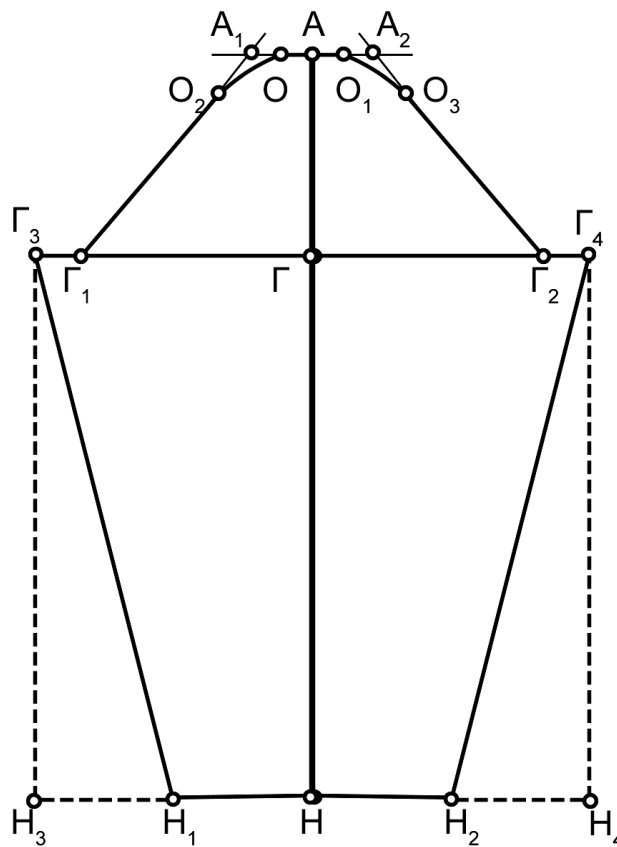

Рис. 2. Креслення вшивного рукава

Хід роботи

Завдання 1. За власними мірками побудувати креслення основи жакета з вшивним рукавом.

Завдання 2. За власними мірками побудувати креслення основи рукава.

Завдання для самостійної роботи. На основі креслення жакета змодельуйте літній топ.

Питання для самоконтролю

1. Які мірки використовуються для побудови креслення в'язаного жакета?
2. Які правила знімання мірок ви знаєте?
3. Які особливості побудови креслення основи в'язаного жакета?
4. У чому полягають особливості моделювання в'язаних виробів на основі креслення жакета?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 8

Розрахунок кількості петель. В'язання пройми

Мета. Ознайомити студентів із видами пройм у в'язаних виробках; навчити підбирати спиці та пряжу для в'язання, виконувати пройми різної форми, записувати умовні позначення, читати схеми, проводити розрахунки кількості петель; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та інших друкованих джерел з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці, папір у клітинку.

Основні поняття: пройма, викрійка, умовне позначення, схема.

Короткі теоретичні відомості

В'язаний одяг складається із *основних* деталей – пілочки, спинки, рукавів та *допоміжних* – коміра, кишені. В'язані деталі можуть мати різну форму, розміри, які залежать від розміру виробу та конкретної моделі. В'язати їх можна за кресленням, схемою або описом. Найчастіше в'язання виробів виконують за кресленням, а більшість деталей одягу в'яжуть, починаючи знизу.

Пройма в'язаного виробу може бути різної форми: кругла, квадратна, пряма пройма та пройма покрою реглан. Лінія пройми у в'язаних виробках більш спрощена порівняно зі швейними виробами. Пройму спинки і пілочки найчастіше в'яжуть однаковими.

Пряму пройму в'язати найлегше. Деталі пілочки і спинки до лінії горловини в'яжуть у формі прямого полотнища. Для виконання інших пройм спочатку виконують нескладні розрахунки. За зразком в'язки та кресленням розраховують кількість петель, що припадає на ширину пройми (наприклад, 10 петель).

У прямокутній проймі, дов'язавши пілочку до лінії пройми, усі петлі, що складають ширину пройми, закривають в один ряд. Петлі правої пройми закривають на початку лицьового ряду, а лівої – на початку виворітного ряду.

При в'язанні круглої пройми петлі закривають не в один прийом, а поступово. Для цього виконують розподіл петель по рядах для закриття. Це зручно робити на папері в клітинку. Петлі розподіляють так, щоб форма пройми щонайбільше відповідала лінії креслення. Для круглої пройми петлі розподілені так: у 1-му ряду закривають 4 петлі; у 2-му ряду пров'язують разом дві останні петлі (лінія пройми буде рівною, без уступів); у 3-му ряду закривають 2 петлі; 4-й і наступні парні ряди в'яжуть без убавлянь; у 5-му, 7-му і 9-му рядах закривають по одній петлі. Праву і ліву пройми закривають одночасно. Праву пройму починають закривати з лицьового ряду, а ліву – з виворітного.

Хід роботи

Завдання 1. Зобразіть на папері в клітинку пройми різної форми та вкажіть спосіб їх в'язання.

Завдання 2. Виконайте зразки пройм різної форми, в'язані панчішним узором, у масштабі 1:4.

Завдання для самостійної роботи. Вив'яжіть регланну лінію, оздоблену рельєфним орнаментом.

Питання для самоконтролю

1. Якими чинниками зумовлена форма деталі в'язаного виробу?
2. Яких форм бувають пройми плечових в'язаних виробів?
3. У яких проймах петлі закривають в один прийом?
4. У чому полягають особливості вив'язування круглої пройми?
5. З якою метою під час в'язання деяких пройм використовують папір у клітинку?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 9

В'язання горловини і лінії плеча

Мета. Ознайомити студентів із способами вив'язування горловини різної форми, скосу плеча; навчити виконувати зразки в'язання, записувати умовні позначення, читати схеми, проводити розрахунки кількості петель; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та іншої друкованої літератури з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці, папір у клітинку.

Основні поняття: виріз горловини, лінія плеча, елемент в'язання, умовне позначення, викрійка.

Короткі теоретичні відомості

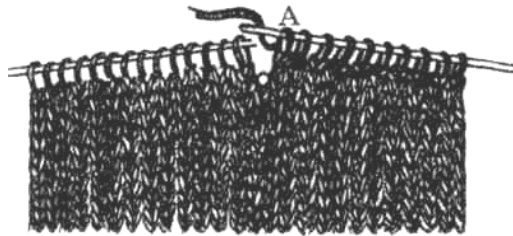
Форма горловини і її розміри у в'язаних виробах, як і у швейних, можуть бути різними. Найчастіше в'яжуть круглу чи V-подібну (мис) горловину.

Лінія плеча може бути горизонтальною або мати невеликий скіс. Ширина горловини пілочки і спинки у в'язаних виробах однакова, але горловина пілочки глибша.

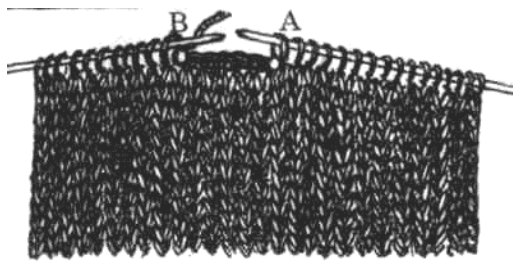
Для в'язання горловини спочатку роблять розрахунки. За кресленням і зразком визначають кількість петель, яка припадає на ширину горловини (наприклад, 36 петель). Потім розраховують кількість рядів, що відповідають висоті горловини спинки і горловини пілочки (наприклад, 6 і 14 рядів). Наступним етапом є розподіл кількості петель для закривання так, щоб лінія горловини готової пілочки відповідала лінії

горловини на кресленні в'язаного виробу. Це зручно робити на папері у клітинку.

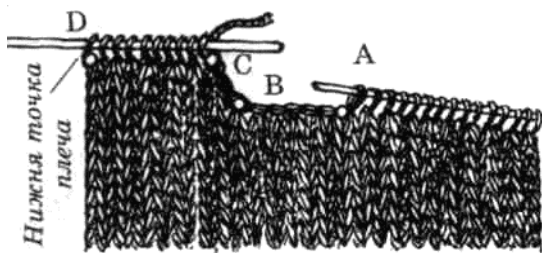
Якщо лінія плеча має скіс, то кількість петель на ній найчастіше розподіляють на три рівні частини. Послідовність в'язання горловини і скосу плеча показано на рис. 1.

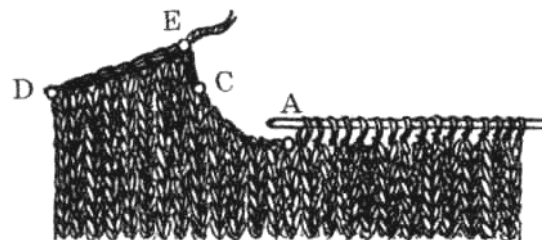
1. 1-й ряд в'язати до середини пілочки (до точки А)

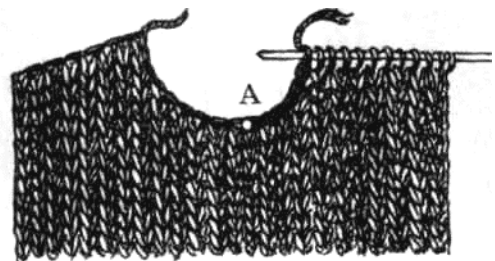
2. Закрити петлі від т. А до т. В

3. В'язати до лінії плеча, виконуючи убавлення по лінії половини пілочки горловини (від т. В до т. С)

4. Вив'язати скіс плеча, виконуючи убавлення (від т. Д до т. Е)

5. Вив'язати праву половину пілочки до лінії плеча

6. Вив'язати скіс плеча на правій

Рис. 1. В'язання круглої горловини та скосу плеча

Як видно з рисунка, спершу слід вив'язати пілочку від пройми до початку горловини (до лінії АВ). Відлічити половину петель ряду і помітити середину пілочки кольоровою ниткою (точка А). Ліву і праву половини пілочки в'язати окремо.

1-й ряд в'язати від початку до середини пілочки (до точки А). Закрити петлі від точки А до точки В (наприклад, 6 петель) і в'язати ряд до кінця. Повернути в'язання.

2-й ряд (виворітний) в'язати до закритих петель, останні дві петлі пров'язати разом, щоб на лінії горловини не було уступів. Повернути в'язання.

3, 5, 7, 9, 11 ряди (лицьові) починати із закривання петель (наприклад, 4, 3, 2, 1, 1 петлі – відповідно). Так в'язати до нижньої точки плеча (лінія ВС).

Починати закривати петлі на лінії плеча від найнижчої точки (ІЗ). Спочатку крайню петлю обов'язково пров'язати і одягнути на ліву спицю – так лінія плеча внизу не буде округлена. Потім починати закривати петлі. Для лівої половини пілочки робити це на початку кожного виворітного ряду (наприклад, по 6 петель в кожному виворітному ряду). А у лицьовому ряду пров'язувати дві останні петлі разом – так по лінії плеча не буде уступів. Останню петлю (точка Е) закріпити, відірвавши нитку від клубка.

Далі в'язати праву половину пілочки так, як ліву, тільки у дзеркальному відображенні. Починати 1-й ряд з вивороту від середини пілочки із закривання петель. Петлі по лінії плеча на правій половині пілочки закривати у лицьових рядах.

Горловину спинки в'язати аналогічно.

Хід роботи

Завдання 1. Зобразіть на папері в клітинку горловини різної форми та вкажіть спосіб їх в'язання.

Завдання 2. Виконайте зразки горловин різної форми, в'язані панчішним узором, у масштабі 1:4.

Завдання для самостійної роботи. Вив'яжіть скіс плеча, оздоблений рельєфним орнаментом.

Питання для самоконтролю

1. Якими чинниками зумовлена форма деталі в'язаного виробу?
2. Яких форм бувають горловини плечових в'язаних виробів?
3. У яких видах горловин петлі закривають в один прийом?
4. У чому полягають особливості вив'язування скосу плеча?
5. З якою метою під час в'язання деяких горловин використовують папір у клітинку?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 10

В'язання рукава

Мета. Ознайомити студентів із способами вив'язування рукавів; навчити виконувати зразки в'язання, записувати умовні позначення, читати схеми, проводити розрахунки кількості петель; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та іншої друкованої літератури з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці, папір у клітинку.

Основні поняття: окат рукава, елемент в'язання, умовне позначення, викрійка.

Короткі теоретичні відомості

У в'язаних виробах використовують різні форми рукавів: вшивний, рукав крою реглан, суцільнокросний. Форма оката рукава може бути округлою, горизонтальною або у вигляді трапеції.

Більшість моделей рукава оформлені знизу манжетою, з якої і починають в'язання. Вище манжети рукав може щільно облягати руку або утворювати дрібні складочки.

В'яжуть рукав у три етапи: набирають петлі і в'яжуть манжет; в'яжуть рукав до пройми, прибавляючи у рядах петлі (здебільшого прибавляння здійснюють рівномірно); в'яжуть окат рукава, убавляючи петлі (у вшивному рукаві – нерівномірно, у реглан .- рівномірно).

До початку в'язання роблять необхідні розрахунки.

Інструкційна карта. Розрахунок для побудови креслення вшивного рукава.

Вихідні дані. Модель вшивного рукава зображена рисунку 1. На кресленні і схемі зображена половина рукава. Лінія плеча трохи занижена.

Рукав має манжет шириною 20 петель. Після манжети рукав нещільно облягає руку. Щільність в'язання $\text{ЩГ} = 2$ петлі, $\text{ЩВ} = 2,9$ рядів.

Розрахунок. 1. Визначити кількість рядів від манжети до лінії пройми (відрізок $\text{СД} = 37\text{см}$). $\text{СД} \times \text{ЩВ} = 37 \times 2,9 = 107$ (рядів)

2. Визначити кількість петель ряду на лінії пройми (найширша частина рукава – відрізок $\text{ДВ} = 21\text{см}$). $\text{ДВ} \times \text{ЩГ} = 21 \times 2 = 42$ (петлі).

3. Визначити кількість петель при бавлення – кількість петель, на яку необхідно розширити рукав від верхньої лінії манжета до лінії пройми (відрізок $\text{A}_1\text{В}$).

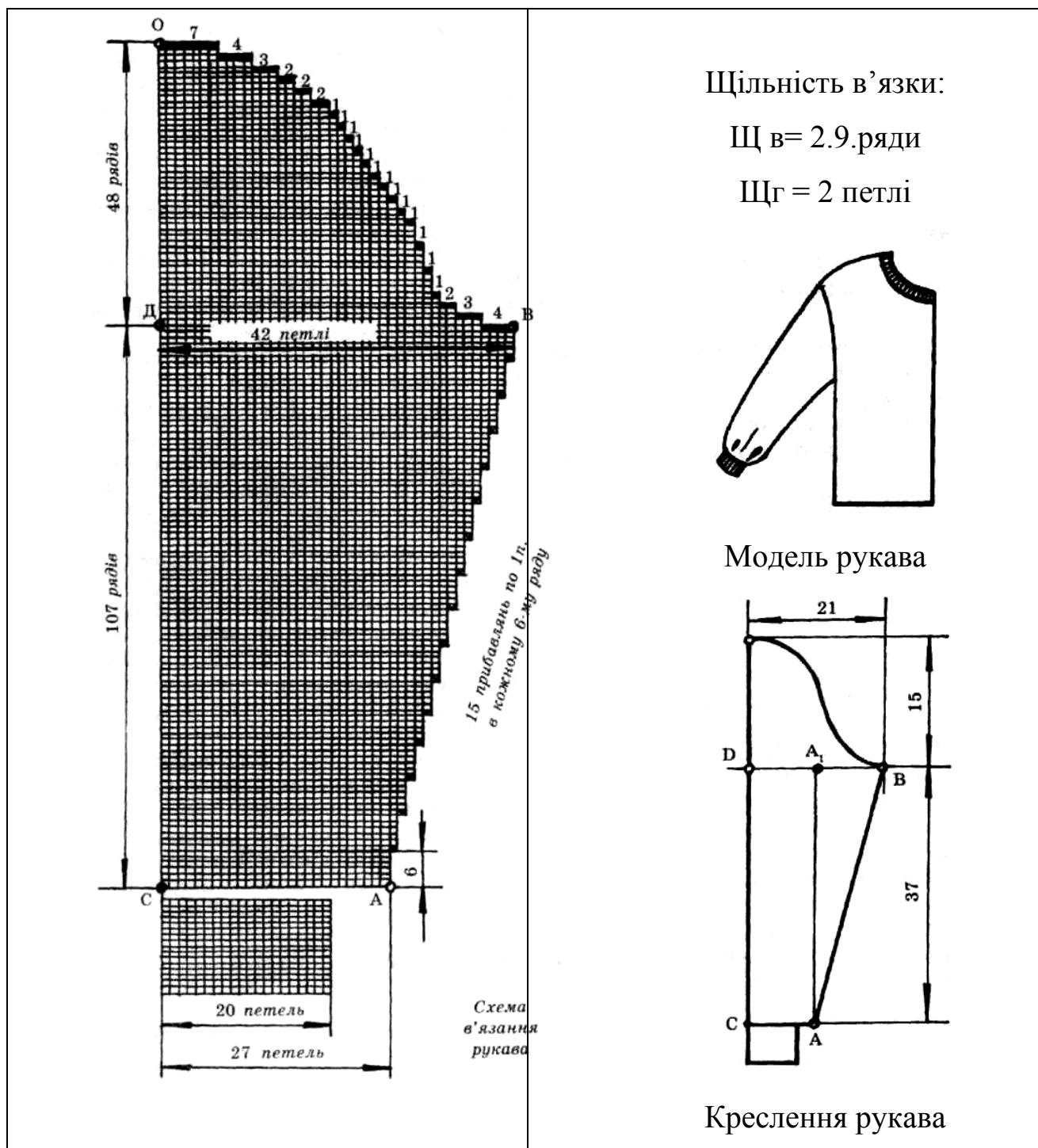

Рис. 1. Розрахунок побудови креслення вшивного в'язаного рукава.

У даному випадку рукав після манжети нещільно облягає руку. Кількість петель після манжети одразу збільшується на 7 (вибирається довільно) і становить 27 петель. Кількість петель на лінії пройми – 42. Отже, кількість петель прибавлення: $42 - 27 = 15$ (петель).

4. Визначити частоту рівномірного прибавлення. У нашому випадку 15 петель необхідно прибавити рівномірно за 107 рядів. Це становить 1 петлю прибавлення у кожному 6-му ряду ($107:(15+1) = 6$).

Щоб зрозуміти, чому до кількості прибавлять 15 додається 1, необхідно уважно подивитись на схему рукава на папері у клітинку. В останній точці В прибавлять не роблять. Тому кількість прибавлять становить 15, а кількість відрізків по 6 рядів на один більше – 16.

5. Визначити кількість рядів висоти оката рукава(відрізок ДО = 15см).

6. Розподілити петлі для убавлення по лінії окату рукава (криволінійний відрізок ОВ). Петлі слід розподілити так, щоб лінія оката рукава щонайточніше повторювала лінію на кресленні. Для цього можна використати папір у клітинку (рис.2.23) як видно із рисунка, на початку убавлення та у верхній точці оката рукава убавлення йде більш різко, а в середній частині оката – повільніше. Петлі убавлення розподілені у лицьових рядах так:

4,3,2,1,-,1,-,1,-,1,1,1,1,1,1,1,1,1,2,2,2,3,4,7.

Після проведення розрахунків розпочинають в'язати рукав. Ліву половину рукава в'яжуть симетрично правій.

Хід роботи

Завдання 1. Зобразіть на папері в клітинку окати рукавів різної форми та вкажіть спосіб їх в'язання.

Завдання 2. Виконайте зразки окатів рукавів різної форми, в'язані панчішним узором, у масштабі 1:4.

Завдання для самостійної роботи. Вив'яжіть горизонтальний окат рукава, оздоблений рельєфним орнаментом.

Питання для самоконтролю

1. Якими чинниками зумовлена форма окату в'язаного рукава?

2. Яких форм бувають окати рукавів плечових в'язаних виробів?

3. У яких видах окатів петлі закривають в один прийом, а у яких – за схемами?

4. У чому полягають особливості вив'язування рукава-реглан?

5. З якою метою під час в'язання деяких рукавів використовують папір у клітинку?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 11

Шви для з'єднання деталей. Обробка горловини

Мета. Ознайомити студентів з різновидами швів для з'єднання в'язаних деталей; навчити проводити розрахунок петель, вив'язувати деталі виробів, записувати умовні позначення, читати схеми; виховувати акуратність і старанність під час виготовлення в'язаних виробів.

Обладнання: зразки виробів, набір спиць для в'язання, зразки ниток, ілюстрації з журналів та іншої друкованої літератури з в'язання.

Інструменти та матеріали: спиці, нитки, ножиці, папір у клітинку.

Основні поняття: трикотажний шов, елемент в'язання, умовне позначення, викрійка.

Короткі теоретичні відомості

Для зшивання в'язаних виробів найчастіше користуються тими ж нитками, з яких виготовлено виріб. В'язані деталі можна зшивати *вертикальним, горизонтальним і кетельним* швом. Ці шви еластичні і при розтягуванні трикотажного полотна не рвуться на відміну від звичайної машинної строчки.

Існує декілька способів з'єднання деталей по вертикалі. Хусткову в'язку зшивають, захоплюючи голкою пружкові петлі і розміщуючи стібок горизонтально (рис. 1, а).

Якщо вироби в'язані панчішною в'язкою, або резинкою 1х1, то цей шов виконують так: захоплюють по черзі з лівої і правої деталей дуги лицьових петель, які розташовані поруч з крайніми (рис. 1, б).

Якщо деталі в'язані іншими узорами, то захоплюють протяжки між крайніми петлями та узором (рис. 1, в).

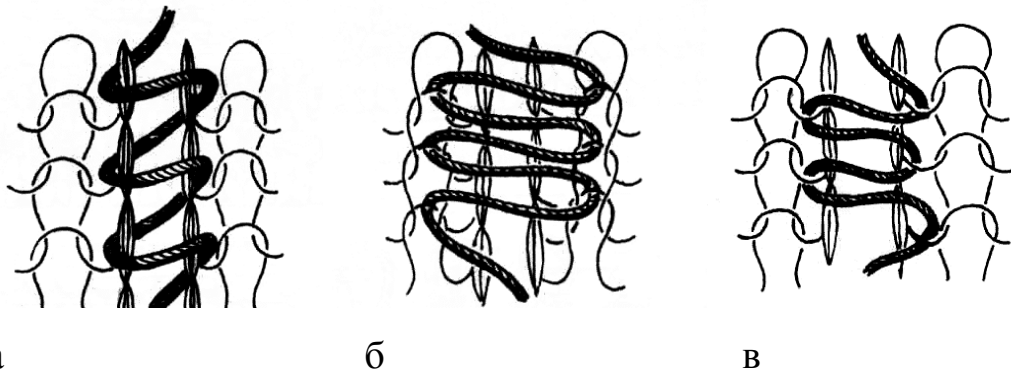

Рис. 1. Варіанти застосування вертикального трикотажного шва

Інструкційна карта. Технологія виконання горизонтального шва.

Цей шов використовують для з'єднання відкритих петель двох полотен (деталей коміра, під час ремонту виробів тощо).

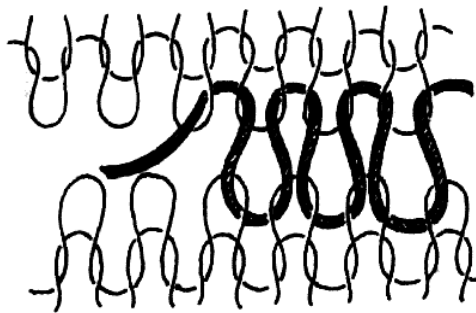

Рис. 2. Горизонтальний шов

Відкриті петлі на деталі, що в'яжуть, отримують так. У кінці в'язки пров'язують додатково 2 – 3 ряди будь-якими іншими нитками. Потім деталь легенько прасують через вологу тканину і розпускають додаткові ряди. Такі відкриті петлі легше зшивати, адже вони розміщені рівно і не так легко розплутуються. Після цього полотнища зшивають.

Для цього їх розміщують горизонтально на столі відкритими петлями навпроти (рис. 2). Закріплюють нитку справа, вколюють голкою з вивороту в 1-шу петлю нижнього ряду. Голку з ниткою протягують на лицевий бік. Вколюють голку з лицьового боку в 1-шу петлю верхнього ряду і вколюють в 2-гу петлю верхнього ряду. Витягують голку з ниткою

на лицевий бік. Вколюють у ту ж 1-шу петлю нижнього ряду і виколують в сусідню 2-гу петлю.

При зшиванні потрібно стежити, щоб шов був рівномірним і не стягував полотна. Акуратний горизонтальний шов практично непомітний серед інших рядів.

Для пришивання деталей виробу та закріплення відкритих петель в'язаного полотна використовують кетельний шов (рис. 3). Цей шов за технологією виконання аналогічний шву “за голку”, який широко використовується у вишиванні.

Рис. 3. Виконання кетельного шва

Круглу горловину пуловера обробляють, як правило, одинарною або подвійною обшивкою, яку в'яжуть окремо. Ширина обшивки може бути різною (в середньому 2,5 – 3 см).

Щоб обшивка щільно прилягала до шиї, її частіше виконують резинкою (з цією ж метою перші рядки обшивки можна в'язати дещо тоншими спицями, ніж наступні).

Послідовність виконання обшивки:

1. Зв'язати зразок резинки.
2. Вимірявши довжину лінії горловини спинки і пілочки, розрахувати необхідну кількість петель для в'язання обшивки.
3. Зв'язати обшивку резинкою (4 – 6 рядів після резинки можна зв'язати панчішною в'язкою).

4. Зв'язати два останні ряди обшивки нитками іншого кольору.
5. Приміряти обшивку до горловини (вона не повинна сильно стягувати горловину і ні в якому разі бути більшою від неї).
6. Останні ряди обшивки ледь припрасувати через вологу тканину, щоб зафіксувати петлі.
7. Зшити поздовжні зрізи обшивки (до ниток іншого кольору).
8. Приметати обшивку до горловини виробу, суміщаючи середину спинки і поздовжній шов обшивки.
9. Розпустити ряди, зв'язані іншими нитками.
10. Пришити обшивку вертикальним швом.

Обробка горловини светра має незначну відмінність. Комір светра в'яжуть дещо ширшим, ніж обшивку (8 – 14см). Поздовжні шви коміра зшивають після того, як він пришитий до виробу.

Хід роботи

Завдання 1. Зв'язати 6 зразків трикотажного полотна та виконати з'єднання їх попарно, використовуючи вертикальний шов.

Завдання 2. Зв'язати 2 зразки панчішною в'язкою та з'єднати їх між собою горизонтальним швом.

Завдання 3. В'язання плечового виробу.

Завдання для самостійної роботи. Вивчити способи виготовлення китиць та помпонів для оздоблення в'язаних виробів.

Питання для самоконтролю

1. Які види швів для з'єднання в'язаних деталей ви знаєте?
2. Як виконують горизонтальний шов?
3. Як по-іншому можна назвати кетельний шов?
4. Яка послідовність виготовлення плечового в'язаного виробу?
5. Поясніть правила догляду за в'язаними виробами.

4. Література.

1. Антонович Є.А. Захарчук-Чугай Р.В, Станкевич М.Є Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993.-270с.
2. Андреева З.Ф., Сорокина О.М. Вяжем сами. – К.: Радянська школа, 1981.-80с.
3. Денисенко Л.І. Азбука домашнього господарювання: навчальний посібник з трудового навчання для учнів 5-9 кл. середн. загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій.- К.: А.С.К.,1999.- с.232,іл.
4. Еременко Т.И. Кружок вязания крючком: Пособие для учителя.- М.: Просвещение,1984.-с.143, ил.
5. Караманский С.А. Плетеные изделия. – М.: Экология, 1992.- 90с.
6. Корецька Ю.А. В'язання гачком. – К.: Техніка, 1990.- 86с.
7. Краузе А. Вязание. Альбом – справочник. - Ташкент: издательство ЦК Компартии Узбекистана, 1989 -144с.
8. Кулька-Кравченко Н.М. Декоративні в'язані вироби. – 2-ге вид., стереотип.-К.: Техніка, 1985.-с.136, іл.
9. Пивторак Л.З. Шнуровое кружево. Фриволите. – К.:“Новий Друк”,2004.- 112с.
10. Пешкова Л. Школа ручного вязания (включая левшей). – Братислава: Издательство РПД «Праца»,1984.-220с,ил.

11. Прикрась свій дім / Л.П.Гура, Л.Є. Жоголь та ін. – К.: Техніка, 1990.-304с.
12. Пучкова Л.С. Кружок вязания на спицах. – М.: Просвещение, 1988.- 78с.
13. Уроки вязания. Житомир: Редакционно-издательское государственное предприятие „ленок”, 1992.-с.160, ил.
14. Уткина Т. Фриволите. – СПб.: Издательский Дом “Нева”, 1999.-68с.
15. Філоненко К.В. Азбука макраме. – К.: Радянська школа, 1988.- 86с.
16. Циблієва Т.І. В’яжемо самі: Рукавички, шкарпетки, шапочки.- 2-ге вид.- К.: Техніка, 1995.-с.47.